Ҳаксевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1996 йил 23 октябрь, чоршанба • № 84 (10.859) • Эркин нархда сотилади

ТОШКЕНТ: ТУРКИЙ ТИЛЛИ ДАВЛАТЛАР РАҲБАРЛАРИНИНГ IV УЧРАШУВИ

Қардош халқлар дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашда муҳим омил бўлаётган бу анъанавий учрашувда иштирок этиш учун Озарбойжон Республикаси Президенти Ҳайдар Алиев, Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл, Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов, Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев мамлакатимиз пойтахтига ташриф буюрдилар. Тошкент аэропортида олий мартабали меҳмонларни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кутиб олди.

21 октябрь куни Дўрмон қароргоҳида туркий тилда сўзлашувчи мамлакатлар давлат раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви бошланди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов учрашувни очиқ деб эълон қилар экан, кун тартибига давлатлараро гуманитар ва савдо-иқтисодий муносабатларни ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлашнинг тамойиллари ва ташкилий масалалари ҳақидаги, туркий тилли давлатлар муҳим саналарини байрам қилиш ҳақидаги, шунингдек, Тошкент Декларациясини қабул қилиш ва туркий тилли давлатлар раҳбарларининг навбатдаги учрашуви ўрни ва муддатини белгилаш тўғрисидаги масалалар қўйилганини маълум қилди.

Қайд этилган масалалар юзасидан Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов, Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев, Туркия Президенти Сулаймон Демирэл, Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов сўзладилар.

Қардош давлатлар раҳбарлари туркий тилда сўзлашувчи мамлакатлар ўртасидаги икки томонлама ва кўп томонлама муносабатлар турли соҳаларда муваффақият билан ривожланиб бораётганидан мамнуният изҳор этдилар. Бу алоқаларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришни ёқлаб фикр билдирдилар. Қардош халқларнинг муҳим тарихий саналарини биргаликда нишонлаш уларнинг ўзлигини англашида ва маънавий бирлигини таъминлашда муҳим ўрин тутиши қайд этилди. Томонлар савдо-иқтисодий алоқаларни янада тараққий эттиришда коммуникация тармоқларини мустаҳкамлаш ва йўлга қўйиш муҳим аҳамиятга эгалигини таъкидлаб, бу борада ҳамкорликни янада ривожлантиришни ёқлаб фикр билдирдилар.

Учрашув ниҳоясида қардош давлатлар Президентлари олий даражадаги анжуманнинг муҳим натижаси бўлган Тошкент Декларациясига имзо чекдилар. (Бу ҳужжат матбуотда эълон қилинмоқда).

Учрашувда туркий тилда сўзлашувчи мамлакатлар давлат раҳбарларининг навбатдаги учрашувини 1997 йилнинг тўртинчи чорагида Қозоғистон пойтахтида ўтказишга келишиб олинди.

Олий даражадаги учрашув тугагач, Ўзбекистон Президенти И. Каримов, Озарбойжон Президенти Ҳ. Алиев, Туркия Президенти С. Демирэл, Туркманистон Президенти С. Ниёзов, Қирғизистон Президенти А. Акаев, Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев журналистлар билан учрашиб, уларни олий даражадаги анжуман якунлари билан таништирди. Президентлар журналистларнинг турли саволларига ҳам жавоб қайтардилар.

А. ТЎРАЕВ олган сурат. (ЎзА).

ТОШКЕНТ ДЕКЛАРАЦИЯСИ

Озарбойжон Республикаси Президенти Ҳайдар Алиев, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Республикаси, Президенти Асқар Акаев, Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл, Туркманистон Президенти Сапармурот Ниёзов ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 1995 йил 8 августда Бишкекда олий даражадаги учрашувда қабул қилинган қарорга мувофиқ 1996 йил 21 октябрда Тошкентда олий даражадаги тўртинчи учрашувни ўтказдилар.

Улар:

Анқара баёноти, Истамбул ва Бишкек декларациялари узвийлигини тасдиқлаб;

турк тилида гаплашувчи давлатлар ва халқлар ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорлик турли соҳаларда тез ривожланиб бораётганини мамнуният билан қайд этиб;

тинчликни, хавфсизликни мустаҳкамлаш ва ижтимоий-иқтисодий тараққиёт йўлида ҳаракат қилиб;

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти низомига, Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти қоидаларига содиқликни яна бир бор таъкидлаб;

мустақиллик, истиқлол, ҳудудий яхлитлик, чегаралар дахлсизлиги, тенг ҳуқуқлилик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмасликни ҳурмат қилиш қоидаларига асосланиб;

қардошлик алоқаларини янада ривожлантиришга интилиб;

халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган қоида ва меёрларига мувофиқ равишда халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлашга доир ўз мажбуриятларига риоя этиб;

ўз мамлакатлари ўртасидаги муносабатларнинг ҳолати ва ҳамкорлик истиқболларини кўриб чиқиб, бир қанча халқаро ва минтақавий муаммолар юзасидан фикрлашиб,

қуйидагиларни маълум қиладилар:

1. Давлат бошлиқлари ўз мамлакатлари ўртасида турли соҳаларда икки томонлама ва кўп томонлама муносабатларнинг ривожланишидан мамнуният изҳор қилдилар ва уларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш зарурлигини таъкидладилар.

2. Давлат бошлиқлари демократия, инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш ва бозор иқтисодиёти тамойилларига қатъиян ва доимий содиқликларини яна бир бор тасдиқлайдилар.

3. Давлат бошлиқлари фан, маданият ва таълим соҳасидаги ҳамкорликдан катта мамнуният изҳор қилиб, ўз мамлакатлари ўртасидаги бу алоқаларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришни ҳамда туркий халқларининг буюк маданий-тарихий меросини оммалаштиришни ёқлаб гапирдилар.

Давлат бошлиқлари **Турксўй** ташкилоти олдида туркий тилли мамлакатлар халқларининг маданияти, тили ва маънавий қадриятларининг муштараклилигига асосланган ҳамкорликни янада ривожлантириш соҳасида муҳим вазифалар турганини таъкидладилар ва бу ташкилотнинг таъсирини оширишни зарур деб ҳисоблайдилар.

4. Давлат бошлиқлари Тошкентдаги олий даражадаги тўртинчи учрашув буюк Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи кенг байрам қилинаётган даврда ўтаётганини эътиборга олиб, туркий тилли халқларнинг тарихи ва маданиятига улкан ҳисса қўшган жаҳон аҳамиятига молик буюк шахсларнинг ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ унутилмас саналарни биргаликда байрам қилиш зарурлигини яна бир бор таъкидладилар.

Давлат бошлиқлари **Турксўй** ташкилотига туркий маърифат билан боғлиқ тарихий саналар жадвалини ишлаб чиқишни, бу саналарни байрам қилишга маданият соҳасидаги халқаро ташкилотларни, биринчи навбатда ЮНЕСКОни жалб этиш имкониятларини ўрганиш вазифасини топширди. Буюк турк ҳоқонлигининг 1450 йиллигини биргаликда ўтказиш имкониятлари ўрганилсин ва туркий тилли давлатлар бошлиқларининг у учрашувига шу масалага доир тадбирлар режаси тайёрлансин.

5. Давлат бошлиқлари туризм йўналишлари тармоғи ҳамда шунга мувофиқ равишда туризмнинг инфра тузилмаларини унинг ҳамма фойдаланиши мумкин бўлган турли шаклларини кенгайтириш мақсадида, «Ипак йўлини қайта тиклаш: маърифий туризмни ривожлантириш, туркий тилли давлатлар маданий меросини қайта тиклаш, сақлаб қолиш ва мунтазам ривожлантириш» дастурини биргаликда ишлаб чиқиш ва амалга оширишга тайёр эканликларини изҳор қилдилар.

6. Давлат бошлиқлари ахборотларни айирбошлаш соҳасида вужудга келган ижобий тамойилларни мамнуният билан қайд этадилар ва туркий халқларнинг буюк маданий-тарихий меросини тарғиб қилиш, оммалаштириш ва ёйишда ўз мамлакатлари оммавий ахборот ва алоқа воситаларининг биргаликдаги ҳаракатларини кучайтириш зарур деган фикрни билдирдилар.

Давлат бошлиқлари ўз мамлакатларининг халқлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва турли соҳалардаги тажрибани айирбош қилиш мақсадида туркий тилли давлатлар маҳаллий бошқарувлари ва ноҳукумат ташкилотлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга аҳд қилдилар.

7. Давлат бошлиқлари туркий тилли давлатлар савдо-иқтисодий ҳамкорлигини барча чоралар билан ривожлантириш, турли даражадаги иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, иқтисодий интеграция жараёнларига кўмаклашиш, ўзаро савдо-сотиқдаги ғовларни бартараф этиш ва жисмоний ҳамда ҳуқуқий шахслар хўжалик алоқаларини амалга ошириши чоғида ўзларининг халқаро мажбуриятларига путур етказмаган ҳолда товарлар, хизматлар, сармоя ва ишчи кучининг ягона бозорини барпо этиш мақсадида, улар учун қулай ҳуқуқий режим ўрнатишни ёқлаб гапирдилар.

Давлат бошлиқлари тегишли давлат тузилмалари божхона ва транзит тадбирларини янада соддалаштириш, ўзаро савдо-сотиқни, молия ва банк операцияларини чеклаётган ва қийинлаштираётган ғовларни бартараф этиш чораларини кўришлари зарур деб ҳисоблайдилар.

8. Давлат бошлиқлари ўз мамлакатларининг бой табиий ресурсларини, биринчи навбатда табиий газ, нефт ва гидро энергетика ресурсларини ишга солишнинг ва қазиб

(Давоми 2-бетда).

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ:

воқеалар, хабарлар, янгиликлар

«АМБУЛАНС» ХИЗМАТДА

ВИЛОЯТ «Соғлом авлод учун» жамғармаси хайрли иш бошлади. Бу ташкилот уюштирган «Амбуланс» кўчма амбулаторияси Юқоричирчиқ тумани хўжаликларининг пахта далаларида бўлиб, теримчилар, ҳашарчилар саломатлигини назоратдан ўтказмоқда. Маҳаллаларда эса оналар ва болалар тиббий кўрикка жалб этилдилар.

Ҳаракатдаги шифохонада турли ихтисосликлар бўйича вилоят даволаш муассасаларининг нажоткорлари аҳоли хизматида бўлишмоқда.

Саидмаҳмуд АБДУЛЛАЕВ.

«КАВКАЗ»ДА «ЗАНГОРИ ОЛОВ»

БЕКОБОД шаҳрининг энг чекка ҳудудларидан бири ҳисобланган «Кавказ» маҳалласи йигирма саккиз хонадонни ўз бағрига жамулжам этган мўъжазгина маскандир. Бу ерда турли миллат вакиллари дўст ва иноқ яшайдилар. Саҳий ва меҳнаткаш маҳалла аҳли узоқ йиллардан буён хонадонларига табиий газ ва тоза ичимлик суви олиб келинишини орзиқиб кутдилар.

Маҳалла оқсоқоли, 11-мактаб бўлинмасининг илмий бўлим мудири, тиниб-тинчимас мураббий Турғунбой Юсуповнинг саъи-ҳаракатлари ва ташаббуси билан газ қувурлари олиб келинди ва газлаштириш ишлари қисқа фурсатда бажарилди. Маҳаллани оталиққа олган номаъдан бойликлар заводи жамоаси (директори А. Эшонов) газлаштириш ишлари учун 500 минг сўмга яқин маблағ ажратиб, катта ҳисса қўшди. Д. Ҳайдаров бошчилигидаги «Аланга» кичик фирмаси эса барча қурилиш-монтаж ишларини амалга оширди. М. Сон, С. Куртселиев, С. Орипов сингари монтажчи-пайвандчилар фидокорона меҳнат қилдилар.

Ашурали БОЙМУРОДОВ.

3 МИЛЛИОН МЕТР КЕТГУТ

Қибрай туманида ташкил топган «Кетгут-Силк» акционерлик жамияти жарроҳликда асқотадиган ипларни ишлаб чиқара бошлади. Ихтисослашган корхона Марказий Осиёда ягонадир. Бу ерда йилига 3 миллион погон метр кетгут ишлаб чиқарилади.

ЭСОНБОЙНИНГ ҚЎЛБОЛА ТЕГИРМОНИ

Қуйичирчиқ туманидаги «Ўзбекистон» тажриба-фермерлар уюшмасининг механизатори Эсонбой Сулаймонов ишдан бўш пайтларида ташландиқ металлардан қўлбола тегирмон ясаб олди. Дизель двигатели билан ишлайдиган бу тегирмон соатига салкам бир тонна олий навли ун тортиб беради. Тегирмончилик касбини яхши эгаллаб олган Эсонбой ҳамқишлоқларининг ҳожатини чиқараётир. У кишилар олиб келган ҳар юз килограмм буғдойдан 70 килограмм ун ва 15 килограмм кепак чиқариб беряпти.

Раҳим ҚОДИРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН—ПОКИСТОН: МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК ИМКОНИЯТЛАРИ КЕНГ

19 октябрь куни «Дўрмон» қароргоҳида Президент Ислом Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон Республикаси ва Президент Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий бошчилигидаги Покистон Ислом Республикаси расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди.

Музокаралар чоғида тарихи, дини, анъаналари уйғун бўлган Ўзбекистон ва Покистон халқларининг азалий дўстлиги ва ҳамкорлиги янгича ҳуқуқий асосда тобора кенгайиб, мустаҳкамланиб бораётгани қайд этилди. Жумладан, сиёсий, савдо-иқтисодий, маданий ва бошқа соҳалардаги алоқалар кун сайин ривож топмоқда. Жорий йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида Ўзбекистон ва Покистон Ислом Республикаси ўртасидаги ўзаро маҳсулот айирбошлаш ҳажми 15 миллион доллардан ошиб кетди. Ҳозир мамлакатимизда 148 та Ўзбекистон—Покистон қўшма корхоналари фаолият кўрсатаётир. Бироқ, музокараларда бу рақамлар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик имкониятларини ўзида тўла акс эттирмаслиги ҳам қайд этилди.

Ўзбекистон раҳбари мамлакатимиз энергетика, ирригация, пахтачилик, кимё саноатини ривожлантиришда, қишлоқ хўжалиги, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш соҳаларида Покистонга кўмак таклиф қилиши, ўз навбатида покистонлик мутахассисларнинг тўқимачилик, енгил саноатни тараққий эттиришда, банк ва сайёҳлик соҳаларида Ўзбекистон билан ҳамкорликни кенгайтириши мақсадга мувофиқ эканини таъкидлади.

Савдо-иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлашда икки мамлакат ўртасида коммуникация тармоқларини кенгайтириш ғоят муҳим аҳамият касб этади. Ана шу боис бу расмий делегациялар музокараларининг асосий мавзуларидан бири бўлди. Маълумки, ушбу масала қўшни Афғонистонда тинчлик ва барқарорлик ўрнатилиши билан чамбарчас боғлиқ. Президент Ислом Каримов Ўзбекистоннинг бу муаммога муносабатини баён қилар экан, мамлакатимиз БМТ ҳомийлиги остида Афғонистондаги барча сиёсий кучлар ўртасида тинч музокаралар ўтказилиши, бу жабрдийда заминдаги барча миллий-этник гуруҳлар манфаатини ҳимоя қилувчи вакиллардан иборат миллий яраш ҳукуматининг тузилиши тарафдорлигини таъкидлади. Бу мамлакатга қурол яроғ сотишни таъқиқлаш, унинг ички ишларига аралашмаслик Афғонистоннинг ҳудудий яхлитлигини ва миллий суверенитетини сақлаб қолишга хизмат қилади.

Покистон Президенти Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий ўз мамлакати билан Ўзбекистоннинг кўплаб минтақавий ва халқаро муаммоларга муносабати муштараклигини қайд этди. Жумладан Президент Ислом Каримовнинг Афғонистонда тинчлик ва осойишталик ўрнатиш, мамлакат халқини тинч бунёдкорликка жалб этиш борасида билдирган фикрларини, жумладан қурол-яроғ эмбаргоси эълон қилиш ташаббусини ҳам қўллаб-қувватлашини айтди. Ўзбекистон ва Покистонни боғлайдиган коммуникация тармоқлари қурилиши борасидаги Ислом Каримов билдирган фикрларни ҳам қўллаб-қувватлади.

(Давоми 2-бетда).

БУЮК СОҲИБҚИРОНГА ЭҲТИРОМ

Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллик юбилейи нафақат Ўзбекистонда, балки жаҳон миқёсида, хусусан, туркий тилда сўзлашувчи мамлакатлар халқлари томонидан ҳам кенг нишонланмоқда. Қардош мамлакатларда буюк бобомиз юбилейи муносабати билан кўплаб тадбирлар ўтказилмоқда. Туркий дунёда муҳим аҳамиятга эга бу каби саналарни биргаликда нишонлаш халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Олий даражадаги Тошкент учрашувида қатнашган туркий тилли давлатлар раҳбарлари — Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев, Туркия Президенти Сулаймон Демирэл, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев ҳамда соҳибқирон юбилейи тантаналарида иштирок этиш учун мамлакатимизга ташриф буюрган Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов 22 октябрь куни эрталаб Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида Темурийлар тарихи давлат музейига ташриф буюрди.

Олий мартабали меҳмонлар Амир Темур юбилейи арафасида қуриб битказилган музей, унинг соҳибқирон ҳаёти, темурийлар даври ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатлари билан танишдилар. Меҳмонларга Амир Темур шахси билан боғлиқ ноёб ёдгорликлар тарихи ҳақида сўзлаб берилди.

Олий мартабали меҳмонлар музейнинг эсдалик китобида дастхат қолдирдилар.

Президентлар Ўзбекистон Биржа марказига ҳам ташриф буюриб, марказнинг фаолияти билан танишдилар.

Шу куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов, Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев, Туркия Президенти Сулаймон Демирэл, Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев таваллудининг қутлуғ 660 йиллик санаси жаҳон бўйлаб кенг нишонланаётган буюк бобокалонимиз соҳибқирон Амир Темурга эҳтиром билдириш ниятида замин сайқали қадимий Самарқандга келди.

Самарқанд аэропортида юксак мартабали меҳмонларни вилоят ҳокими Алишер Мардиев, Самарқанд шаҳар ҳокими Азиз Носиров ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. Миллий либосдаги қизлар азиз меҳмонларга ўзбек заминининг анвойи гулларини тақдим этдилар.

Буюк соҳибқирон қадимий Туркистон халқларини бирлаштириб, муқаддас юртни босқинчилардан озод этди. Улкан салтанат барпо қилди. Бепиёс бунёдкорлик ишлари билан шуғулланиб қолмай, илм-фан, санъат ривожига ҳомийлик қилди. У ҳомийлик қилган буюк маданият туркий халқлар ғурурини осмон қилиб, умумжаҳон хазинасини беқиёс ганжиналар билан бойитди. Бу улкан маданий меросдан Туркистон заминида яшаган барча миллат вакиллари баҳраманд бўлдилар. Ана шу боис туркий тилли давлатлар раҳбарлари Тошкентда бўлиб ўтган анъанавий учрашувдан сўнг соҳибқирон юбилейи тантаналарида иштирок этиш истагини билдирдилар. Бу хайрли тадбирда иштирок этиш учун қардош Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмонов ҳам Ўзбекистонга келди.

Қардош мамлакатлар Президентлари Самарқанднинг буюк бобокалонимиз номи билан юритилаётган хиёбонида яқинда очилган Амир Темур ҳайкали қошига келдилар. Улуғ давлат арбоби, фан ва маданият ҳомийси ҳайкали пойига гуллар қўйдилар. Сўнгра Президентлар муборак байрам арафасида таъмирдан чиққан Гўри Мир мақбарасига ташриф буюриб, Амир Темур қабрини зиёрат этдилар.

Афсонавий Регистон майдони қутлуғ байрам кунларида алоҳида фусун ва жозиба касб этган. Қардош мамлакатлар давлат раҳбарлари ушбу бетакрор майдонга ташриф буюрдилар. Самарқанд бадиий ҳаваскорлик ва фольклор дасталари концерти шаҳарнинг улуғ меҳмонларини хушнуд этди.

Президентлар Улуғбек, Тиллакори мадрасаларини, шунингдек бу ерда ташкил этилган халқ амалий санъати намуналари кўргазмасини томоша қилдилар.

Ўзбек халқининг буюк аждодлар номини улуғлаш, улар қолдирган осори атиқаларни асраб-авайлаш йўлидаги фаолияти, боболар анъаналарига мос бунёдкорлик ишлари қардош давлатлар Президентларида катта таассуротлар қолдирди.

— Қадимий меъморлик обидаларига бой бўлган Самарқанд ва унинг Гўри Мир каби ёдгорликлари ҳақида кўп эшитганман, тарихий китоблардан қизиқиб ўқиганман, — деди Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев. — Самарқандга келиш орзуим буюк Амир Темурнинг юбилейи тантаналари нишонланаётган кунларда ушалганидан мамнунман. Мен бу ерда тарихий обидаларни тиклашга катта эътибор берилиб, ўзбек халқи жаҳон андозаларига мос замонавий бинолар қураётганининг гувоҳи бўлдим. Самарқанддаги «Афросиёб» меҳмонхонаси, қадимий ва замонавий меъморликнинг уйғун намунаси бўлган Тошкентдаги Темурийлар тарихи давлат музейи биноси шулар жумласидандир.

— Мен «Етти ва ўттиз етти мўъжиза» деб номланган китоб ўқиганман, — деди Қирғизистон Президенти Асқар Акаев. — Унда Она сайёрамиздаги турли мўъжизалар ҳақида ҳикоя қилинади. Бугун мен Самарқандга ташриф чоғида жаҳонда ўттиз саккизинчи мўъжиза ҳам борлигига амин бўлдим. Бу мўъжизани яратишда соҳибқирон Амир Темур ва унинг авлодларининг хизмати беқиёсдир. Амир Темур нафақат ўзбек, балки қирғиз халқининг тарихи ва тараққиётини белгилаб берган улуғ инсонлардандир.

Бошқа қардош давлатлар Президентлари ҳам Ўзбекистонда амалга оширилаётган ибратли ишлар, соҳибқирон шахси ва унинг тарихда тутган ўрни ҳақида қимматли фикрлар билдирдилар.

Ўзбекистон Президенти буюк аждодларимизнинг муборак таваллуд саналарини байрам қилишнинг моҳияти халқимизнинг ғурурини тиклаш, уни улуғ боболарга муносиб улкан бунёдкорлик йўлидан бошлаш эканини таъкидлади.

— Шу кунларда улуғ соҳибқирон Амир Темур руҳи ватанимиз бўйлаб кезиб юрибди, — деди жумладан юртбошимиз. — Унинг шод руҳи янги хайрли ишларни амалга ошириш йўлида бизга куч-қувват, мадад беради.

Шу куни Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев ва Туркия Президенти Сулаймон Демирэл Самарқанддан ватанларига жўнаб кетдилар. Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев, Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев эса Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан бирга Самарқанддан Тошкентга келдилар. Улар Тошкент аэропортидан ўз ватанларига жўнаб кетдилар.

Аэропортда қардош мамлакатлар давлат раҳбарларини Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

(ЎзА).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛИНГ

Пойтахт вилоятимизнинг ижтимоий-сиёсий газетаси — «Тошкент ҳақиқати» минг-минглаб ўқувчиларнинг яқин ҳамроҳи, маслаҳатчиси, кўмакдоши ва таянчидир. У нафақат вилоятимиз ҳаётида, балки жонажон Ватанимиз ва хорижда юз бераётган муҳим янгиликлар билан газетхонларни мунтазам таништириб келади. Мустақилликка эришган халқимизнинг яратувчилик меҳнати, истиқлолни мустаҳкамлаш йўлидаги фидойиликларини тўлақонли акс эттириш, тарихий қадриятлар, маънавият масалаларини ёритиш ижодий жамоамизнинг асосий мақсадидир.

«Тошкент ҳақиқати» янги йилда ҳам «Табиат ва инсон», «Сиз кутган учрашув», «Савол берингжавоб берамиз», «Инсон одоби билан гўзал», «Аёл олами», «Спорт» рукнлари остидаги қизиқарли мақолаларни эълон қилиб боради. Телекўрсатувлар дастури мунтазам чоп этилади. Реклама ва эълонларга кенг ўрин берилади.

Азиз муштарийлар!

Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги тизимидаги матбуот тарқатиш бўлинмаларида барча газета ва журналлар қаторида «Тошкент ҳақиқати»га ҳам обуна расмийлаштирилмоқда. Газетамизга ўз вақтида ёзилсангиз, у мунтазам равишда хонадонингизга етказиб берилади. Обуна бўлиш чакана савдода харид қилишга нисбатан иқтисодий жиҳатдан фойдалилиги, қулайлиги билан алоҳида аҳамиятга эга. Шуни эслатиб ўтмоқчимизки, «Тошкент ҳақиқати»нинг обуна баҳоси бошқа нашрларга нисбатан бирмунча арзон. Пойтахт вилоятимизда яшовчилар учун обуна баҳоси газетани уйга етказиб бериш билан ҳисоблаганда:

1 йилга — 940 СЎМ,
ярим йилга — 470 СЎМ,
уч ойга — 235 СЎМ.

Тошкент шаҳри аҳолиси учун:

бир йилга — 840 СЎМ,
ярим йилга — 420 СЎМ,
уч ойга — 210 сўм.

Абонент қутичалари бўлган тошкентликлар учун обуна баҳоси бундан ҳам арзонроқ:

бир йилга — 624 СЎМ,
ярим йилга — 312 СЎМ,
уч ойга —156 СЎМ,

Бизнинг индексимиз: 64672

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛИНГ!

ТОШКЕНТ ДЕКЛАРАЦИЯСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

чиқаришнинг ғоят муҳимлигини яна бир бор таъкидлайдилар. Улар энергия манбаларини жаҳон бозорига олиб чиқиш учун қувурлар ётқизиш ва электр линиялари қуриш бўйича қўшма лойиҳаларни амалга ошириш, у лойиҳаларга манфаатдор давлатларни, халқаро молия ташкилотларини, давлат тузилмалари ва хусусий тузилмаларни жалб этиш юзасидан шошилинч чоралар кўришни маъқулладилар.

Давлат бошлиқлари Туркия орқали Ўрта денгиз соҳилларига ва Европага нефт-газ қувурлари ётқизиш билан боғлиқ бўлган ва тегишли давлат ва халқаро ташкилотлар томонидан бажарилган ишни мамнуният билан қайд этадилар.

9. Давлат бошлиқлари минтақада иқтисодий нақлиёт тизимларини ривожлантириш зарурлигини таъкидлаб, Транскавказ йўлагини ишга солган ҳолда транзит ва темир йўл алоқаси бўйича Сарас тўрт томонлама аҳдномасини (1996 йил) тезроқ амалга оширишни маъқулладилар ва Трасек лойиҳалари бўйича Европа Иттифоқи саъй-ҳаракатларини маъқулладилар.

Шунингдек, улар «Шимол-Жануб» транспорт йўлагининг бир қисми сифатида Ҳинд океанига чиқадиган «Марказий Осиё—Афғонистон — Покистон» транспорт йўлини барпо этиш ташаббусини қўллаб-қувватладилар.

10. Давлат бошлиқлари БМТ Тараққиёт дастурини, Жаҳон банкини, Жаҳон валюта жамғармасини ва минтақа тараққиёт банкларини ўтиш даврида туркий тилли мамлакатларнинг ҳар бири учун ҳаракат стратегиясини ишлаб чиқишда иштирок этаётган мамлакатлар билан ҳамкорликни кенгайтириб, янада фаол ҳаракат қилишга чақирадилар.

11. Давлат бошлиқлари:

— базис ва махсус таълим сифатини оширишга, меҳнат кўникмалари ва касб тайёрлигини ривожлантиришга ҳамда малака оширишга алоҳида аҳамият бериб, маблағ ва инсоний ресурсларни ишга солиш йўли билан;

— фақат рақобатбардошли маҳсулот яратибгина қолмай, айниқса, кичик ва ўрта бизнес соҳасида иш жойларини ҳам барпо этадиган янги технологияларни оммалаштиришга кўмаклашиш йўли билан ўз мамлакатлари иқтисодий юксалишини рағбатлантиришга қаратилган чораларнинг самарадорлигини оширишни маъқулладилар.

12. Давлат бошлиқлари атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида ҳамкорликни ривожлантиришнинг долзарблигини яна бир бор таъкидладилар ва Орол денгизи атрофидаги экология вазиятини барқарорлаштириш юзасидан халқаро миқёсда қатъий чоралар кўришга чақирдилар.

13. Давлат бошлиқлари наркотик ва психотроп моддаларни ғайриқонуний ишлаб чиқариш, уларга талаб ҳамда бундай моддалар оборотининг кўламлари ва ўсиш тамойилидан, шунингдек уларни ғайриқонуний равишда ташиш учун туркий тилли давлатлар ҳудудидан фойдаланиш мумкинлигидан ташвишланаётганликларини изҳор этиб, бангфурушликка қарши кураш бўйича мувофиқлаштирилган ҳаракатларни амалга оширишга, шунингдек, наркотик моддалар оборотини назорат қилиш бўйича халқаро сиёсатга кўмаклашишга қатъий бел боғлаганликларини тасдиқлайдилар. Шу муносабат билан ҳозирги асрнинг 90-йилларида, айниқса, авж олган уюшган жиноятчилик бангфурушлик ва терроризм билан мустаҳкам боғлиқлиги ва терроризм учун молиявий манба бўлиб қолаётганидан хавотирда эканликларини таъкидлайдилар.

14. Давлат бошлиқлари терроризм ва сепаратизмнинг янги жунбушидан жиддий ташвиш изҳор қилиб, терроризм, сепаратизм ҳолларини (ким томонидан ва қандай мақсадда амалга оширилишидан қатъи назар, инсон ҳуқуқларини жиддий равишда камситгани учун) қаттиқ қораладилар ва ана шундай ҳолларга қарши кураш мақсадида жаҳон ҳамжамияти кўраётган чора-тадбирларни тўла-тўкис қўллаб-қувватладилар, уларни тезроқ ва кенг миқёсда амалга ошириш зарурлигини таъкидладилар. Давлат бошлиқлари эндиликда чегара нималигини билмайдиган терроризм ва сепаратизмга қарши курашишда халқаро ҳамкорликнинг зарурлигини яна таъкидладилар.

15. Давлат бошлиқлари БМТ ҳамда Европа Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти қоидаларини очиқдан-очиқ бузиш оқибатида юз берган можаролар давом этаётганидан чуқур ташвиш билдирдилар ва мазкур қоидаларга сира кечикмай риоя қилишга чақирдилар. Давлат бошлиқлари Арманистон билан Озарбойжон ўртасидаги можарони Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг тегишли қарори асосида тинч йўл билан бартараф этиш зарурлигини тасдиқладилар ва бу можаронинг бартараф этилмагани минтақада тинчлик жараёнига, ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлашга путур етказаётганини таъкидладилар.

16. Давлат бошлиқлари ўзаро маслаҳатлашувлар ва ташкилий-техник ишларни мунтазам ўтказиб туриш, қабул қилинган қарорларни амалга ошириш зарурлигини таъкидлаб, туркий тилли давлатлар бошлиқлари учрашувининг котибиятини тузиш тўғрисида келишиб олдилар. Котибият тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш Ташқи ишлар вазирликларига топширилди. Котибият зиммасига туркий тилли давлатлар бошлиқлари ва ташқи сиёсат маҳкамалари раҳбарлари учрашувларига материалларни тайёрлаш, туркий тилли давлатлар тили, маданияти ва ютуқларини тарғиб қилишга бағишланган семинарлар, конференциялар, симпозиумлар ўтказиш, туркий халқларнинг ўтмишдаги ва ҳозирги пайтдаги ҳаёти тўғрисида тарихий-адабий манбаларни излаш, саралаш ва нашрга тайёрлашга доир вазифалар юклатилди.

17. Давлат бошлиқлари самимий ва дўстона вазиятда ўтган Тошкент учрашуви туркий тилли давлатлар ҳамкорлигини янада ривожлантириш, шунингдек, минтақада барқарорлик ва тинчликни таъминлаш ишида шубҳасиз муҳим босқич бўлади, деб таъкидладилар.

Анқарадаги олий даражадаги учрашувнинг бундай учрашувларни мунтазам ўтказиб туриш тўғрисидаги қарорига мувофиқ, давлат бошлиқлари навбатдаги учрашувни 1997 йилнинг тўртинчи чорагида Қозоғистон Республикаси пойтахтида ўтказишга келишдилар.

Ушбу Декларация 1996 йил 21 октябрда Тошкент шаҳрида ҳар бири турк ва рус тилларидаги олти нусхада имзоланган.

Озарбойжон Республикаси Президенти
Ҳайдар АЛИЕВ
Қозоғистон Республикаси Президенти
Нурсултон НАЗАРБОЕВ
Қирғизистон Республикаси Президенти
Асқар АКАЕВ
Туркия Республикаси Президенти
Сулаймон ДЕМИРЭЛ
Туркманистон Президенти
Сапармурот НИЁЗОВ
Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ

АКЦИЯЛАР ЖАМОАГА МАЪҚУЛ КЕЛМОҚДА

Ангрендаги очиқ турдаги 15-механизациялашган кўчма жамлама ҳиссадорлик жамиятида ҳар бир акцияга тўланган дивиденд унинг номинал қийматига нисбатан ўн олти баробар кўп бўлди

Ҳиссадорлик жамиятларида

Шаҳарда бу бинокорлар жамоаси ҳақида, уларнинг хайрли ва савобли ишлари ҳақида фақат илиқ сўзлар эшитасиз. Бунинг боиси бор, албатта. Аҳил ва иноқ бу байналмилал қурувчилар ўнларча йиллардан бери фақат яхшилик — бунёдкорлик билан шуғулланиб келмоқдалар. Биргина Ангренда уларнинг яратувчилик меҳнати меваси бўлган иншоотларни ёки ҳиссаси қўшилган биноларни санаб саноғига етолмайсан. Уларнинг бу ерда қад кўтарган аксарият мактаблар, шифохоналар, маъмурий бинолар, уй-жойлар ва бошқа шу каби объектларда улушлари бор.

Бу қурилиш ташкилоти бинокорлари фақат Ангрендагина ишлаётганлари йўқ. Республикамизнинг бошқа вилоятларида ҳам шартномалар асосида бинолар тикламоқдалар. Улар кейинги йилларда Андижон, Наманган вилоятларида қад кўтараётган қатор муҳим иншоотларни барпо этишда қатнашдилар. Ҳиссалари қўшилган бинолар Жиззах вилоятининг айрим шаҳар ва қишлоқларига ҳам файз киритиб турипти. Ҳозир ишлаб турган бинокорлар авлоди бир вақтлар Спитакда зилзила оқибатларининг бартараф этилишига ҳам ёрдам берган эди. Жигаристондаги табиий офат келтирган вайронагарчиликларни тугатишда фаол қатнашди. Чорсу мавзесида янги сув ўтказгич шахобчаси қурилишини олиб бормоқда. Бу барпо этилаётган янги спорт-соғломлаштириш иншоотининг муҳим объектларидан бири ҳисобланади.

Булар Ангрендаги очиқ турдаги 15-кўчма механизациялашган жамлама ҳиссадорлик жамияти жамоасининг фаолияти нақадар самарали бўлаётганлигидан далолат берувчи ёрқин мисоллардир. Бу рўйҳатни янада давом эттириш мумкин. Қаловини топсанг қор ҳам ёнар, деганларидек, жамлама жамоаси бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ҳам тадбиркорлик билан иш юритиш туфайли айтарлик қийинчиликларга дуч келмади. Бунда буюртмаларнинг вақтида ва сифатли бажарилганлиги ҳам муҳим бўлди, албатта.

Жамлама раҳбарлиги ҳамма ишда жамоа аъзолари, айниқса, ишлаб чиқариш фахрийлари, тажрибали бинокорлар билан маслаҳатлашади. Маслаҳатли иш эса тарқамайди. Ишнинг бундай усули доим самарали бўлишини шу жамоа тажрибаси яққол кўрсатиб турипти. Шу туфайли бунёдкорлик ишлари ҳажми кўпайса кўпайиб бордики, лекин камаймади. Шундай бўлгач даромад ҳам, фойда ҳам мунтазам олиб турилди. Ишчи-хизматчиларнинг ойлик маошлари ортиб бораверди.

Айниқса, жамламанинг бозор иқтисодиётига ўтиш даврида хўжаликни юритишнинг очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти шаклини танлаб олганлиги айни муддао бўлди. Жамоа жамламани давлат тасарруфидан чиқариб, ўзи унинг асосий эгаси бўлиб қолгач, барча бинокорларнинг меҳнатга, ўз вазифасига муносабатларида ижобий ўзгаришларга олиб келди. Унинг натижасидан кўпроқ моддий манфаатдор бўлишларини билган қурувчилар бор тажриба-маҳоратларини сарфлаб ишлайдиган бўлиб қолдилар. Ҳар бир ишчи, ҳар бир муҳандис ёки техникнинг кундалик фаолияти, ишга муносабати қандай бўлганлиги ҳисобга олинадиган бўлиб қолди. Шу туфайли жамоанинг барча аъзолари оддий бинокордан тортиб раҳбаргача — ҳамма зиммасидаги вазифа масъулиятини чуқур ҳис қилиб, ишламоқда.

— Очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига ўтиб ишлашдан зарар кўраётганимиз йўқ, — дейди жамият раиси Виктор Блюмкин. — Хўжаликни юритишнинг бу шаклига дастлаб ишончсизлик билан қараганлар ҳам бўлди. Чунки ҳамма ҳам янгиликни бирдай маъқул кўравермайди. Иккиланувчилар бўлади. Энди эса бундайлар жамоамизда қолмади, деб тўла асос билан айтиш мумкин. Янгиликнинг ижобий самараси қисқа муддат ичида кўринди. Акцияларни сотиб олганлар мамнун бўлдилар.

Жамламада гапириб беришларича, акцияларни харид қилиш дастлаб яхши бормади. Ундан воз кечганлар ҳам бўлди. Бироқ, ишчи-хизматчилар ўртасида кенг кўламда тушунтириш ишлари олиб борилди. Акциялар биринчи навбатда жамоа аъзолари ўртасида сотилишини уюштиришдан мақсад, улар бу қўшимча даромад манбаидан наф кўришларига эришиш эканлиги таъкидланди. Бундай тарғибот самарасиз бўлмади. Жамлама очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти бўлишига қарамай акцияларнинг деярли ҳаммаси ишчи-хизматчилар қўлида қолди. Улар истаганча олдилар, чеклаб қўйилмади. Битта-иккитадан қимматли қоғоз харид қилганлар ҳам бўлди, айримлар ўнталаб ва ундан ҳам кўпроқ сотиб олишди.

Жамлама жамоаси ҳиссадорлик жамиятини жорий қилганидан бери икки йил атрофида вақт ўтди. Лекин олинаётган даромад ҳажми жадал ортиб бормоқда. Шунга яраша соф фойда кўриш ҳам кўпаймоқда. Жамоа биргина ўтган йилдаги меҳнати натижаларидан мўмайгина даромад олди.

Олинган соф фойда ҳажми нақд 9 миллион 210 минг сўмни ташкил этди. Қарангки, унинг кўп қисми, янада аниқ айтиладиган бўлса 5 миллион 930 минг сўми дивиденд сифатида акциялар эгаларига тўлаш учун ажратилди. Акциялар эгалари ҳар бир акция учун ўн олти баравар кўп нақд пул олдилар. Шаҳарда акциянинг нималигини улардан сўранг деган гап тарқалгани ҳам бежиз эмас. Чунки бундай қимматли қоғозга дивиденд тўлашда бу ташкилот олдига тушадиган корхона ёки ташкилот бўлмаса ҳам керак.

Ташкилот раҳбарлиги фақат бугунги кун билан яшаётгани йўқ. Эртани ҳам, келгусини ҳам ўйлаяпти. Шунинг учун ташкилотни келажакда янада ривожлантириш, замонавий машина-механизмларни сотиб олиш ҳақида ҳам қайғурилмоқда. Ҳиссадорлар ўтган йилги фойдадан деярли икки ярим миллион сўмлик маблағни шу мақсадга ажратдилар. Ўз акцияларининг шунча ҳажмини иккиламчи эмиссиясини сотишга қўйишни режалаштиришди. Бу тадбир яхши натижа беришига комил ишонч билан қарамоқдалар. Чунки, бу ташкилот чиқарган акциялар мўмай даромад манбаи бўлиб хизмат қилаётганлиги уларга нисбатан қизиқишни кучайтирмоқда. Шундай бўлгач, харид қилувчилар кўплаб топилади, албатта.

Бу ҳиссадорлик жамияти чиқарган акциялар биринчи навбатда шу жамоа аъзолари фаровонлиги учун хизмат қилмоқда. Шу ерда мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ва мулкка эгалик қилиш юзага келтирган имкониятлардан оқилона фойдаланиш ажойиб самаралар беришига яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз. Ҳамма гап тадбиркорликда, ҳақиқий ва моҳир ишбилармонлар ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида ҳам белгиланган мақсад, марра сари оғишмай бораверадилар. Ангрендаги очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти — 15-механизациялашган кўчма жамлама жамоасининг ҳозирги вақтдаги фаолияти ва меҳнатда эришган муваффақиятлари бунинг ёрқин намунасидир.

Йўлдош ЖЎРАЕВ,
Мирсобир МИРҲАМИДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН—ПОКИСТОН:
МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК ИМКОНИЯТЛАРИ КЕНГ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Покистон давлат раҳбари ташриф чоғида Президент Ислом Каримовнинг оқилона раҳбарлигида Ўзбекистон катта ютуқларни қўлга киритаётганига гувоҳ бўлганини, юртимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ортиб бораётганини таъкидлади. Таваллудининг 660 йиллиги жаҳонда, жумладан Покистонда ҳам кенг нишонланаётган соҳибқирон Амир Темур барпо этган салтанат, шунингдек, Алишер Навоий, Имом Бухорий, Нақшбандий яратган буюк маданий мерос нафақат Осиё, балки бошқа қитъалар халқларининг маънавий тараққиётига ҳам ижобий таъсир этганини айтди.

Музокаралар чоғида, шунингдек, икки мамлакатнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Ислом конференцияси ташкилоти, Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти каби халқаро муассасалардаги фаолиятини мувофиқлаштириш, анъанавий тусга кирган турли халқаро ва минтақавий муаммолар юзасидан ўзаро маслаҳатлашувларни давом эттириш, савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни янада тараққий эттириш билан боғлиқ масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Музокаралар ниҳоясида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ва Покистон Ислом Республикаси нефть ва табиий заҳиралар вазири Анвар Сайфуллахон икки мамлакат ўртасидаги наркотик воситалар ва психотроп моддалар ҳамда уларнинг кимёвий прекурсорларининг ноқонуний тарқалишига қарши курашда ҳамкорлик қилиш ҳақидаги, шунингдек, террорчиликка қарши курашда ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги ҳукуматлараро битимларга имзо чекдилар.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан сўнг Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Покистон Президенти Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий журналистлар билан учрашиб, уларни икки мамлакат расмий делегацияларининг музокаралари якунлари билан таништирди. Журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарди.

* * *

Покистон Ислом Республикаси Президенти Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов ҳамроҳлигида пойтахтимиздаги Алишер Навоий номидаги боғга ташриф буюрди. Олий мартабали меҳмон улуғ бобомиз, шеърият мулкининг султони — ҳазрат Алишер Навоий ҳайкали пойига гуллар қўйди.

Шу куни Покистон Президенти Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ҳамроҳлигида мамлакатимиз Олий Мажлисига ташриф буюрди.

Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов олий мартабали меҳмоннинг республика парламентига ташрифи икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлаш йўлида муҳим қадам бўлади, дея умид билдирди. Олий Мажлис Раиси ҳар икки мамлакат парламентлари ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари ҳақида тўхталар экан, Ўзбекистон парламент делегациясининг илк расмий ташрифи Покистондан бошлангани бежиз эмаслигини таъкидлади.

Покистон Президенти ўз мамлакати билан Ўзбекистон ўртасидаги муносабатларнинг мустаҳкамланиб бораётганини қайд этиб, ушбу алоқаларни янада ривож топтиришда ҳар икки мамлакат парламентларининг ўрни алоҳида эканини таъкидлади.

Учрашувда парламентлараро алоқаларни ривожлантириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Покистон Президенти Ўзбекистон ташқи ишлар вазири ҳамроҳлигида пойтахт марказида қад ростлаган Темурийлар тарихи давлат музейига ташриф буюрди.

Соҳибқироннинг шавкатли ҳаёти, темурийлар даври ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатлар, қолаверса, миллий ва замонавий меъморчилик анъаналари уйғунлашган музей биноси меҳмонларда катта таассурот уйғотди. Покистон давлати раҳбари Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий музейни ғоят қизиқиш билан кўздан кечиргач, ўзининг дил сўзларини эсдалик китобига ёзиб қолдирди.

* * *

Покистон Президенти Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ўткир Султонов ҳамроҳлигида Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат акционерлик жамиятида ҳам бўлди.

Олий мартабали меҳмон корхона фаолияти билан танишар экан, бу ерда ишлаб чиқарилаётган самолётларга юксак баҳо берди. Корхона самолётларининг чиройли ва арзонлиги, замонавий технология ҳамда тўла хавфсизлик воситалари билан жиҳозлангани, Покистон Президентида катта қизиқиш уйғотди.

20 октябрь куни эрталаб Дўрмон қароргоҳида Покистон Президенти Фаруқ Аҳмадхон Легҳарийни расмий кузатиш маросими бўлиб ўтди.

Олий мартабали меҳмон мамлакатимизга ташрифининг расмий қисми якунлангач, Бухоро ва Самарқанд шаҳарларини зиёрат қилди. Шу куни Фаруқ Аҳмадхон Легҳарий Самарқанддан жўнаб кетди.

Покистон Президентига Бухоро ва Самарқанд сафарларида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ҳамда Покистон Ислом Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Шафқат Али Шайх ҳамроҳлик қилди.

(ЎзА).

ХИРМОНГА БАРАКА

Вилоят туманларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 22-октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Фоиз ҳисобида)

Биринчи устун-туманлар, иккинчи устун-бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун-мавсум бошидан бери

Оққўрғон	1,69	77,73
Ўртачирчиқ	1,90	76,44
Бўка	1,78	74,00
Юқоричирчиқ	2,27	71,73
Қуйичирчиқ	1,75	70,43
Чиноз	1,55	69,06
Янгийўл	1,40	66,19
Бекобод	1,55	59,90
Пискент	1,50	56,20
Вилоят бўйича	**1,71**	**69,52**
1995 йилда бўлган эди	**1,05**	**88,65**

Ҳосил - 96 **Тезкор матбуот гуруҳи хабар беради** *Ҳосил - 96*

Маккадан мўл ҳосил

ОҚҚЎРҒОН ТУМАНИ. «Озод» жамоа хўжалигидаги Ғулом Ҳусанов бошчилик қилаётган бригада аъзоларининг меҳнатлари бу йил, айниқса, самарали бўлди. Улар 70 гектар майдондаги макка ҳосилини 45 центнерга етказдилар. Бригада комбайнчиси Ислом Муродов кунига 5-6 гектардаги макка-жўхорини ўраяпти. Тракторчилардан Ўскан Ҳайдаров ва Нурали Пирматовлар ҳар куни 25-28 тонна макка донини пешма-пеш омборларга ташишмоқда.

Бригада аъзолари шунингдек 30 гектар ерга силос учун дон эккан эдилар. 6 гектар ерга мош, 4 гектар ерга эса кечки картошка уруғи қадалган.

— Бу йил 120 гектар майдонга биринчи марта тезпишар «Венгер» навли жўхори экдик — дейди бош ҳосилот Зокир Жуманов. — Дастлаб, 40 центнер ҳосил кўтаришни мўлжаллаб юрган эдик. Далалардаги дон ҳосили 45 центнерга етди. Шу кунгача 500 тоннадан зиёд дон ҳозирлаб қўйилди. Силос бостириш ишлари ҳам қизғин.

СУРАТЛАРДА: комбайнчи Ислом Муродов, бош ҳосилот Зокир Жуманов ва ижарачи Убайдулла Йўлчиевлар маккazorда.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

МАРРА ЭГАЛЛАНГАНДА...

УБАЙДУЛЛА режа бажарилгани тўғрисидаги хабарни идорага жўнатди-да, енгил тин олди. Пиёладаги яхна кўк чойни симириб-симириб ичди. Белбоғининг қатларини бўшатиб, пешонасига милтираб чиққан мунчоқ-мунчоқ терларни артди. Осма тарозида лиқ-лиқ пахта тўлдирилган этакни тортиб олаётган бригада ҳисобчисини табриклади:

— Маррага етдик. Суюнчини катта қилавер иним...

Шундай қилиб, бригада режани бажарди. 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил топширди. Мана шу биргина рақам замирида бригаданинг барча аъзолари йил бўйи қилган ҳалол меҳнат мужассамлашган эди. Ёз бўйи ғўзани оқ тараб ишлаган Ўрингул Бўрончиева, Дилфуза Мамаризаева, Ўрингул Қуттибоева йиғим-теримда ҳам ибрат кўрсатиб, икки-уч тоннадан ҳосил теришди. Механизатор Абдукарим Мирусмоновнинг бир ўзи машинаси билан 70 тонна пахта териб, Навоий номли жамоа хўжалигида пешқадамлик қиляпти.

Ўша куни бригада аъзоларининг тушлиги ҳам бошқача ўтди. Улар яна 16 тонна пахта топшириб, ҳосилдорликни гектар ҳисобига 32 центнерга етказишга қарор қилдилар.

Орзиқул МАЪМУРОВ.
Чиноз тумани.

Оққўрғон туманидаги «Маданият» жамоа хўжалигида пахтани қўлда териш билан бирга машина теримига ҳам зўр бермоқда. Ҳар бир терим техникаси билан терилаётган пахта 4-5 тоннани ташкил этаётир. Суратда: илғор механик-ҳайдовчи Маҳмуд Тожибоев. У кунига 6-7 тоннага етказиб пахта териб бермоқда.

«АКА-УКАЛАРГА ҚОЙИЛМИЗ»

ҚЎП йиллардан буён «Дўстлик» ҳиссадорлик жамиятининг Болта участкасида ҳалол меҳнат қилиб келаётган ака-ука — Ихтиёр, Икром, Бахтиёр Манасовларнинг номлари кўпчиликка яхши таниш. Бу бежиз эмас. Бригада бошлиғи Ихтиёр пахта, ғалла, сабзавотдан юқори ҳосил етиштиришнинг устаси, Икром ва Бахтиёр эса «пўлат тулпор»ларининг моҳир суворийлари ҳисобланадилар. Ўтган йилги мавсумда Икром 85, Бахтиёр 80 тонна пахтани машинада териб беришган ва турли мукофотларга сазовор бўлишган эди. Бу йил улар «ҳар биримизнинг терган пахтамиз 150 тоннадан кам бўлмаслиги керак» деган ташаббус билан чиқдилар. Бу азаматлар ҳозиргача 130-140 тоннадан «оқ олтин» териб қўйдилар.

Йигирма иш кунида 52 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил олиб, йиллик режани адо этган Ихтиёр Манасов бригадасида ҳали ҳосил мўл. Ҳамма «ака-укаларга қойилмиз», дейишяпти.

Бу ака-укалар ишлаётган Ли Кендор бошлиқ Болта участкаси пахтакорлари давлатга 814 тонна пахта топшириб, йиллик режани ошириб бажардилар. Ҳосилдорлик гектаридан 27 центнерни ташкил этди.

Иномжон ХОЛТУРСУНОВ.
Юқоричирчиқ тумани.

ТАДБИРКОРЛАР УЧУН ЯНГИ ГАЗЕТА

Тошкентда «Биржевая и оптовая торговля» («Биржа ва улгуржи савдо») деб номланган янги ҳафтанома билан таништириш маросими бўлди. Газетани Ўзбекистон товар-хомашё биржаси республика тадбиркорларини минтақа биржалари фаолияти, «Узулгуржибиржасавдо» уюшмасига аъзо бўлган фирмаларнинг иши билан таништириш мақсадида таъсис этган.

Таҳририят жамоаси газетанинг дастлабки сонлариданоқ давлатимизда иқтисодий ислоҳотларнинг тезлашишига ҳар томонлама кўмаклашишга, республикамиз ишбилармонлари ва хорижий тадбиркорлар савдога чиқариладиган товарлар тўғрисида, биржаларда тузилган битимлар ҳақида, товарлар нархи тўғрисида аниқ маълумот олишлари учун уларни энг оператив ахборот билан таъминлашга ҳаракат қилади.

(ЎзА).

ТЕРИМ ПЕШҚАДАМЛАРИ

Рўзи Замонов бошлиқ бригада Чиноз туманидаги Собир Раҳимов номли жамоа хўжалигида биринчи бўлиб маррага етди. 65 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26,7 центнердан ҳосил йиғиб-териб олинди. Бригадада асосан қўлда пахта териляпти. Фотима Восиева, Роҳила Замонова, Қурбонбека Шариповаларнинг ҳар бири кунига 120-140 килограммдан пахта тераётирлар. Хўжаликда, шунингдек Карим Аҳмедов бошлиқ бригада ҳам маррага тобора яқинлашмоқда. Ўташ Менглиев бошлиқ бригада эса 92 гектар майдонда деҳқончилик қилди. Бу икки бригада бир-бири билан мусобақадош, иккови ҳам ҳар гектар ердан 26 центнердан хирмон кўтаришни режалаган. Назира Бойназарова, Рисолат Турғунбоева, Жамила Тошева, Жумагул Абдужабборова, Бибиробия Аюпова, Тўрақиз Ризохўжаевлар энг кўп пахта териб, дугоналари орасида пешқадамлик қилмоқдалар.

О. НУРУШЕВ.

ЁРДАМЧИЛАР

Бепоён далаларга нигоҳ ташлаб, чаноқларда лўппи бўлиб очилиб турган пахталарни кўриб, деҳқоннинг меҳнатига, маҳоратига тан бермасдан иложингиз йўқ. Бугина эмас, кўнглингизда сиз ёлғиз эмассиз, деҳқоним, ҳавони авзойи бузиляпти, деб хавотир олманг, сиз билан биргамиз, то сўнгги килограммлар териб олингунча астойдил қарашиб юборамиз, деган фикрлар туғёни уради.

Янгийўл шаҳридаги маиший хизмат комбинати ишчи-хизматчилари дилидан ҳам ана шундай фикрлар қайта-қайта ўтаётган бўлса ажаб эмас. Зотан, улар бир неча кундирки, қалб амри билан пахтазорга отланиб, бахоли қудрат пахта териб, Янгийўл хирмонининг тезроқ бунёд этилишига ўз улушларини қўшмоқдалар.

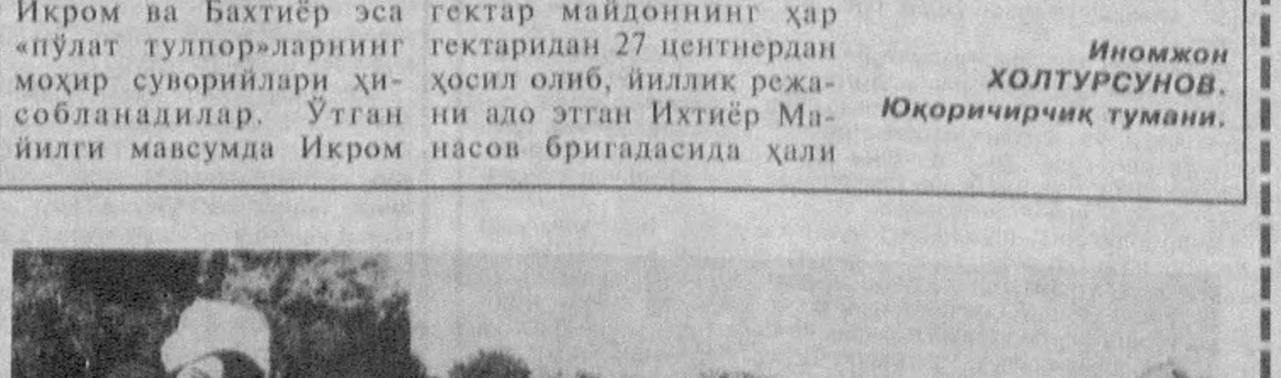

Владимир Гранкин олган сурат.

БОҚИМАНДАЛИКДАН ҲОЛИ БЎЛИШДИ

Ҳар қандай корхона, ташкилот ёки жамоа хўжалигида ислоҳотларнинг изчил амалга оширилиши, аввало, раҳбар ходимларнинг ўз масъулиятини қанчалик чуқур ҳис этишига, жамоада тутган ўрнига боғлиқ. Улар ўзгаришларнинг моҳиятини, туб мақсадини қанчалик пухта идрок этсалар, айни пайтда бу тушунчаларни меҳнат кишилари онгига чуқур сингдирсалар кутилган самараларга эришиш шунчалик осонлашаверади.

Буни «Тошвилагроқурилиш»га қарашли 28-кўчма механизациялашган колонна мисолида ҳам кўриш мумкин. 1994 йилда бу жамоага ўз ихтисослигини мукаммал эгаллаган қурувчи Ашурали АҲМЕДОВ бошлиқ бўлиб келди-ю, Юқоричирчиқ тумани ҳудудида жойлашган мазкур ташкилот қисқа фурсатда иқтисодий тангликдан қутулиб, фойда ола бошлади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, А. Маҳмудов қаерда ишламасин, у бошлиқ жамоа фақат ҳурмат-эътибор топмоқда. Биз ана шу бунёдкор оила раҳбарига бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

РАҲБАР ВА ИСЛОҲОТ

— Ашурали Маҳмудович, Сиз 1994 йилда қабул қилиб олган ташкилот — 28-механизациялашган кўчма колонна ўта ночор аҳволга тушиб қолганлиги, ўша пайтда давлатдан 1 миллион 740 минг сўм қарз эканлиги тўғрисида бизга гапириб беришди. Бундан ташқари, банкдан олган 100 минг сўмини вақтида тўлай олмаганлиги учун «Қарз» 540 минг сўм «болалаган» ҳам экан. Ўша йилнинг олти ойи мобайнида колонна бу «оғир савдо»дан қутулиб, салкам 4 миллион сўм фойда эгаси бўлипти. Кейин эса мустаҳкам оёққа туриб кетибди. Бунга қандай қилиб эришилгани тўғрисида гапириб берсангиз.

— Бу ташкилотга раҳбар бўлиб келган кезларимда колоннада бор-йўғи 31 та одам қолганди. Ярим йил давомида маош олмаганликлари учун яна кўплари қўл силташга тайёр турардилар. Кайфиятлари тушиб ҳеч нимага ишонмай қўйган бу жамоани тўпладим. «Агар сидқидилдан ишласанглар, бир ойнинг ичида қўлингиз пул кўради, аста-секин олти ойлик маошни ҳам узиб борамиз. Фақат интизомга ва иш сифатига жиддий эътибор берасизлар, хоҳиш билдирмайдиганларнинг бўшаш тўғрисидаги аризасини ҳам қондиришга тайёрман» дедим. Қурувчи халқи биласиз, кескинроқ бўлади. Бир иккита асабга тегадиган гаплар ҳам қилишди. Лекин бўшаш тўғрисида ҳеч ким ариза ёзмади. Анча йил ишлаб қўйган уч-тўрт нафар ёши улуғлар сўз олиб, менга ишонч билдиргандек бўлишди. Бригадирларни ишга ростмана қайишадиган одамлардан қўйишни илтимос қилишди. Таклифлари ўринли эди. Интизомсизлик кучайиб колонна «ўтириб» қолгач, ўз билганларини қилиб юрган, ичкиликка ружу қўйган бригадирлар ҳам пайдо бўлган экан. Кадрларни жой-жойига қўйиш ҳақида жамоага сўз бердим. Орадан ҳеч қанча ўтмай, бу таклиф амалга ошди. Энди бошқа бир муаммо — пул масаласини ҳал қилиш керак эди. Бу борада Президентимизнинг қишлоқда қурилишни жадаллаштириш билан боғлиқ қатор фармонлари, Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарори қўл келди. Буюртмачи ташкилотдан аванс тариқасида маблағ олиб иш бошлашни йўлга қўйдик. Энг оқилона йўл шу усул эди. Барака топшсин, ишчилар уялтириб қўйишмади. Меҳнатимиз рўёбга чиқа бошлади. Янгибозорда кўп йиллардан бери чала ётган мактабни қисқа муддатда сифатли қуриб фойдаланишга топширдик. «Қуйлиқ ота»да уч қаватли коттежлар қурилиши бошлаб юборилди. Туманимиз ҳудудида «Ўздавнефтмаҳсулот» буюртмаси билан каттагина автомобиль ёқилғи қуйиш тармоғи қад кўтарди.

Юқорида таъкидланганидек интизом, сифат учун кураш жараёнида унум ҳам ортиб бораверди. Бу орада ислоҳотлар йўлидан бориб ташкилотимизни хусусийлаштириб олдик. У ҳозирги пайтда «Ўзбекистон» номли агроқурилиш фирма-жамоа корхонаси деб юритилади. Фирма эндиликда 131 кишини ўз бағрига олган.

Мулк шаклининг ўзгариши ҳар биримизда масъулият ҳиссини оширди. Энди қурилиш материалини «чиқиндига чиқариш», исроф қилиш йўқ. Бунга йўл қўйганлар ўз чўнтакларига зарар эканлигини тушуниб олганлар. Вақтни бой берган одам, маоши баракасини ҳам бой берди, деган гап. Хуллас, мулк эгаси ўзимиз бўлиб қолдик, уни асраб авайлаш, тежамкорликка эътибор бериш мажбурий бурчимизга айланди. Самараси тезда кўринди. Ишчиларнинг ўртача ойлиги 3,5 — 4,5 минг сўм атрофида бўлмоқда. Бундан ташқари, йилнинг ҳар чорагида мукофот ҳам бериб борилмоқда. Шуниси қувончлики, ҳали бирон марта ойлик маош бериш борасида узилиш бўлгани йўқ.

— Ишчилар билан мулоқот жараёнида сизни ғамхўр ҳамда хушмуомала раҳбар сифатида тилга олишди. Аксарият ҳолларда қурилиш ташкилотларида «бақир-чақир», «тўс-тўполон» билан ишлатишга ружу қўйишади...

— Ҳозир дилимдаги бор гапни айтсам, яна ўзини мақтаяпти деб ўйламанг. Биз оилада кўпчилик фарзандмиз. Отам раҳматлик Хожиаҳмад Маҳмудов ҳам, онам Сайдиниса Маҳмудова ҳам ҳар биримизнинг тарбиямизга алоҳида эътибор берганлар. Улар бизга яхши ва пухта ўқишни, одобли бўлишни, бировнинг дилини ранжитмасликни қатъий тайинлашарди. Онажоним умрлари узун бўлсин, ҳали-ҳалигача оила аъзолари тўпланиб қолсак, насиҳатларини қўймайдилар. «Инсондан яхши ном қолиши керак, болаларим» дейдилар. Одамларга самимий муносабатда бўлишни устозим, бир вақтлари «Паркентводстрой»да бошқарувчи бўлган, ҳозир Республика сув хўжалиги вазири муовини Виктор Николаевич Феофанов ҳам кўп уқтирган. У киши иш юритиш услубини шогирдларига сингдиришда ўта маҳоратли, ғамхўр инсон ҳисобланади. Унинг бир гапи ҳамиша ёдимда туради. «Бирон ташкилотда иш бошладингми, шу жойга сенинг қадаминг етгани сезилсин. Жуда бўлмаса оёғинг остида ётган супургини, бошқачароқ аввалгисидан, чиройлироқ қўйишга ўрган, токи одамлар сенда эътибор борлигини, тез орада уларга нафинг тегишини ҳис этишсин», дерди. Бу гапда маъно катталигини яхши тушуниб олганман. Бу янгиликка, изланишга даъват эди. Ана шу ўгитларни жамоадагиларга ҳам сингдиришга интиламан.

Лекин яна бир нарсани айтай, ишда жиддий талабчанлик ҳам бўлиши керак, мен бунга амал қиламан.

— Яхши бир фикрни айтдингиз. У ҳам бўлса устозингиз ҳақида. Ўзингиз ҳам ҳозир устозсиз, фахрланадиган шогирдларингиз борми?

— Улар кўп. Хусусан, Тўлибой Чинорбеков, Мирғани Маҳамадалиев, Толиб Эргашев сингари бригада бошлиқлари ишидан доимо хурсанд юраман. Улар топшириқни сифатли бажаришга одатланишган. Қурувчилар билан муомалалари яхши. Ҳар бир ишчининг қалбига самимий йўл топишга интиладилар. Биласизми, яхши одамлар билан ишлаш дилга қандайдир ҳузур бағишлайди. Биз гоҳо ўзимиз ихтиёримиз билан шанба, якшанба кунлари ҳам ишлайверамиз. Чунки қурилиш қанчалик тез фойдаланишга топширилса, буюртмачи ҳам, биз ҳам манфаатдормиз.

— Гапингизга қўшиламан. Айни пайтда ота-она зиммасида фарзандлар тарбияси билан шуғулланиш вазифаси ҳам бор. Ҳафтанинг ҳамма кунини иш билан банд қилиб қўйсангиз бу масъулиятли ишга вақт ажратишга қийналмайсизми?

— Бозор иқтисодиёти шароитида инсон ҳар қандай қийинчиликка чидаши керак деб, ўйлайман. Фарзандлар тарбиясига умр йўлдошим билан жиддий эътибор берганмиз. Юқорида сизга ота-онамизнинг биздан ўқиш борасида талаблари қаттиқ эканлигини айтган эдим. Шу йўлни ўғилларга нисбатан ҳам ушлаганмиз. Ҳозирча иккови ҳам мактаб ўқувчиси.

— Режалар хусусида ҳам сўрамоқчи эдик.

— Режаларимиз бор. «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидан ярим гектар ташландиқ жойни сўраб олдик. Ўша жойда боғ барпо этиляпти. Майдоннинг бир қисмида кичик ферма қад кўтарди. Хўжаликдан бузоқлар сотиб олиб сигир қиламиз, новвосларни семиртириб вақти-вақти билан ишчиларни сут, гўшт билан таъминлашни мақсад қилиб қўйдик. Туман ҳокимлиги бу борада бизни қўллаб-қувватламоқда. Келгусида бу ёрдамчи тармоқни ривожлантириб борамиз. Яна мўлжалдаги муҳим ишлардан бири ишчиларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришдир. Бунинг учун имкониятлар етарли. Даромад ошиб борган сайин бу ниятлар рўёбга чиқаверади.

Суҳбатдош Саидвали ҲАСАНОВ.

Ушбу суратда сиз кўриб турган автомашина Ўзбекистон АҚШ ўртасида тобора ривожланиб бораётган иқтисодий алоқалар меваларидан биридир. Пахтани даладан қайта ишлаш учун ташишга ихтисослашган бу транспорт воситаси Янгийўл пахта заводида фойдаланилмоқда. Унга бир йўла 15 тонна «оқ олтин» махсус зичлагичлар ёрдамида ортилади.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

ТОШКЕНТ УЗУМЛАРИ

Соҳибкорлар бу йил катта майдонларда узумдан мўл ҳосил етиштирдилар. Тошкент тумани деҳқонлари режадаги 6200 тонна ўрнига ҳозирги кунга қадар 7800 тонна маҳсулот топшириб, режаларини муддатидан илгари ошириб бажардилар.

Узумчиликка ихтисослаштирилган Муҳаммад Фозилов номли жамоа хўжалиги боғбонлари бу йил ҳам пешқадамликни қўлдан бермадилар. Улар режадаги 2200 тонна ўрнига 4 минг тонна узум топширдилар. Ҳали боғларда ҳосил мўл. Ялпи узум хирмонини 6 минг тоннага етказиб, ҳосилдорликни 230-240 центнерга олиб чиқиш учун ҳамма имконият бор.

Т. Мирзаев номли, Навоий номли жамоа хўжаликлари, Р. Шредер номли боғдорчилик-виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси соҳибкорлари ҳам давлатга узум сотиш режасини ошириб бажардилар.

Айни кунларда туман соҳибкорлари режага қўшимча узум топшириш ва шу билан бир вақтда токзорларда кузги-қишки ишларни ҳам бошлаб юбориш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Носир ИСАЕВ.

Яхшидан боғ

КЎП ЯШАНГ, МИРАҲМАД АКА!

Инсон табиатнинг энг олий ва онгли мавжудотидирки, барча саҳоватли, савобли, эзгуликка дахлдор ишларни адо этиш унинг зиммасига юклатилган. Бу бурч, бу вазифани ҳар ким, ҳар бир касб эгаси ўз иқтидори, билими, тажрибасига яраша уддалайди.

Сафарда бўлиб Қорасув дарёси бўйлаб юрганимда дарё қирғоқлари узра яшнаб ётган боғ-роғларга дуч келдим. Айни пишиқчилик пайти эди ўшанда. Ўрик, олма, нок, олча дарахтлари ҳосили ғарқ пишган, кўзни қамаштирарди. Боққа туташ чамаси бир гектар келадиган майдонда эса тераксорлар барпо этилибди. Экилганига кўп вақт бўлмагану, бироқ, қарови яхши экан, анча баланд бўлиб ўсган, енгил шабадада тебраниб, аллақандай чиройли манзара кашф этарди.

Менда жарлик остидаги, тошлоқ ерда тераксор ва боғ яратган саҳоватли инсон билан учрашиш ва мулоқотда бўлиш иштиёқи туғилди. Тепаликка кўтарилдим. Сўраб-суриштириб, боғ соҳибини топдим. Жар томондан ҳовлига кириладиган эшик қаршисида ўрта бўйли, одмигина кийинган, кенг пешона, сочлари сийраклаша бошлаган, кўзлари меҳрибон боқиб турувчи, мулозиматидан дилкашлиги яққол сезилиб турган олтмиш ёшларни қоралаган киши табассум билан кутиб олди.

— Сизни безовта қилиб қўймадимми, узр, — дедим.

— Нега ундай дейсиз, биродар, бемалол кираверинг. Одам бор жойга одам келади-да, — деди мезбон.

Ҳовлига кириб, бу ердаги саранжом-саришталикни, кўриб, атрофга боғ-роғларга суқланиб боқиб, қалбим яшнаб кетди.

Дастурхон ёзилди. Ёзнинг ноз-неъматлари билан тўкин қилиб қўйилди. Бир пиёла чой устида Мираҳмад ака билан узоқ суҳбатлашдик. У киши оталари Эшматбобо 101 ёшда қазо қилганликларини, бу зот боғдорчиликка ғоят ишқибоз бўлганликлари, фарзандларига ҳам одамларга яхшилик қиламан десанг, эзгулик тиласанг, боғ ярат, деб тайинлаганликларини айтдилар.

Эшмат бобо асли Андижоннинг Шаҳрихон туманидан, оналари Баҳри ая эса Паркент туманига қарашли Номданак қишлоғидан эканлар. Улар бутун умрлари давомида фидойилик билан меҳнат қилишганлигини индамай эшитдим.

Мираҳмад ака 1949 йили Тошкент қишлоқ хўжалик билим юртини тамомлаган. 1971 йили эса Самарқанд қишлоқ хўжалиги олийгоҳини тугаллаган. Сўнгра «Ўртасарой» жамоа хўжалигида узоқ йил фаолият кўрсатган. Нафақага чиққач, отаси ўгитига амал қилиб, боғ-роғ яратиш билан машғул бўлганлар. Уч қиз, уч ўғиллари ҳам турли юмушларда ўз бурчларини садоқат билан адо этмоқдалар.

— Мевалар ғарқ пишибди-ку, бозорга олиб бориб сотяпсизми?

— Боғ яратишга бел боғлаган боғбон доимо бозорни, яъни ўз ҳожатини ўйлайвермайди, — дедилар кулиб. — Ота-боваларимиз сен яратган боғдан кўпроқ ён-атрофингдагилар манфаат кўрсин, шундайки, боғдан нафақат одамлар, қушлар, жониворлар, қурту-қумурсқалар ҳам баҳра олсин, — деганлар.

У бу гапларни шунчаки, расмиятчилик, мақтаниш учун эмас, астойдил, дилдан чиқариб айтаётган эди.

Мен бу саҳоватли инсоннинг сўзларини тинглаб, мулоҳазаларини ўзимча таҳлил этиб, негадир Номданак қишлоғида яшайдиган ва шу кунларда 90 ёшни қоралаган олижаноб инсон уста деҳқон Салимҳожи отани эсладим. Умр бўйи деҳқончилик билан шуғулланган, орттирган даромадининг катта қисмини ҳар йили саҳоватли ишларга сарфлайдиган, етим-есирлар, бева-бечораларнинг кўнглини овлайдиган Салимҳожи ота билан Мираҳмад ака ўртасида қандайдир ўхшашлик ва муштараклик борлигини ҳис этаман.

Дарвоқе, мустақилликка эришган, ўз ҳаққи ва ҳуқуқини таниган, буюк келажак сари дадил қадамлар билан бораётган давлатимиз ва халқимиз учун Мирҳамад ака сингари инсонлар беҳад зарурдир. Ўйлаб кўрайлиг-а, у ўстираётган бир гектар майдондаги тераклар, ҳадемай иморатбоп ёғочлар бўлиб етилади. Ахир, юртимизда бундай қурилиш материалларига муҳтожлик сезаётган одамлар озмунчами!

— Ўшаларнинг ҳожатини чиқарсам, ўзимни ниҳоятда бахтли деб ҳисоблайман, — дейди Мираҳмад ака.

Ўлкамизда бундай олижаноб инсонларнинг сони кундан-кунга кўпайиб бораётганини ўйларканман, уларга ғойибона боқий умр, сиҳат-саломатлик тиладим.

Ўктам ҲАКИМАЛИ.

Республикамиз бўйлаб

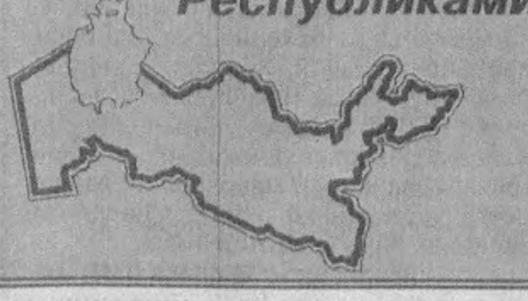

ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

1996 йил — Амир Темур йили

СОҲИБҚИРОН ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Самарқанд телевизион ижодий бирлашмаси ижодкорлари Ҳиндистон сафаридан қайтиб келди. Улар соҳибқирон ҳақида яратилаётган етти қисмдан иборат тарихий-ҳужжатли фильм кўринишларини тўлдириш мақсадида шу мамлакатда бўлди. Ижодкорлар Деҳли, Агра шаҳарларидаги темурийлар билан боғлиқ муқаддас қадамжолар — Қизил қалъа, Жоме масжиди, дунёнинг етти мўъжизасидан бири — Тожмаҳалда ва бошқа нодир меъморчилик обидаларида бўлди, Ҳиндистон миллий музейида сақланаётган «Зафарнома» ва «Бобурнома» каби ноёб асарларни суратга туширди. Фильм буюк бобокалонимизнинг 660 йиллик тантаналари кунлари намойиш этилади.

САҲНАДА — ОЗАРБОЙЖОН ДРАМАТУРГИ АСАРИ

Олим Хўжаев номидаги Сирдарё вилоят мусиқали драма театри «Амир Темур» драмасини саҳналаштирди. Озарбойжон драматурги Ҳусайн Жовуд қаламига мансуб Амир Темур ҳақидаги бу ҳаққоний асар асримизнинг 20-30 йилларида қардош мамлакат театр ҳаётида улкан воқеа бўлган эди. Бироқ унинг муаллифи буржуа миллатчилиги, Амир Темур сиймосини идеаллаштиришда айбланиб қатағонга гирифтор қилинган эди.

Ватанимиз мустақиллиги шарофати туфайли ўзбек театри Озарбойжон драматургининг буюк соҳибқиронга бағишланган асарига иккинчи ҳаёт бахш этди.

КАТТА ЭҲТИРОМ

Буюк бобокалонимиз таваллудининг 660 йиллиги арафасида Урганч шаҳрининг энг кўркам масканларидан бири — маданият ва истироҳат боғига Амир Темур номи берилди. Бу сўлим масканда юбилей тантаналари кунларида соҳибқирон ҳайкали ҳам қад кўтарди.

«ОЛТИН КУЗ» КЎРГАЗМАСИ

Самарқандда «Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника бўйича давлат қўмитаси ва вилоят ҳокимлиги ташаббуси билан соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб «Олтин куз—96» компьютер семинар-кўргазмаси ўтказилди. Ахборот технологияси орқали Буюк ипак йўлини қайта тиклаш шиори остида уюштирилган бу кўргазмада Ўзбекистонда кенг қўлланилаётган жаҳоннинг энг йирик компьютер техникаси, алоқа тизими ва дастурий бошқариш воситалари ишлаб чиқарувчи фирма ва корхоналари қатнашди. Уларнинг мутахассислари ана шу замонавий асбоб-ускуналарни амалиётда қўллаш қандай самара беришини намойиш этди.

ТЕРМИЗ ҚАЛЪАСИ ИСТЕҲКОМЛАРИ

Буюк бобокалонимизнинг 660 йиллик юбилейини археолог олимлар ҳам ўзига хос туҳфа билан нишонламоқда. Кўҳна Термизнинг Амударё қирғоғидаги қадимий қалъада қазиш ишлари ўтказаётган Ўзбек-француз қўшма экспедицияси темурийлар даври мудофаа истеҳкомларини топди. Қалъанинг жануби-шарқий бурчагида ўша даврда ишлаб чиқарилган пишиқ ғиштдан айлана шаклида қурилган бурж ва унга туташ мудофаа деворлари топилди. Тарихий манбаларда темурийлар даврида мазкур кўҳна қалъани таъмирлаш ишлари олиб борилгани тўғрисида маълумотлар учраса-да, ҳозиргача бу тасдиғини топмаган эди. Таниқли археологлар — француз профессори Пьер Лериш, ўзбек олими Тўхташ Аннаев бошчилик қилаётган қўшма экспедиция аъзолари олиб борган тадқиқотлар ўша вақтда шаҳар қалъасининг Амударё бўйидаги қисмигина эмас, балки бутун қалъа атрофи мустаҳкам мудофаа иншоотлари билан ўраб олинганини кўрсатди.

Маълумки, Чингиз босқинчилари Термизни бутунлай вайронага айлантирган эди, кейинчалик бу ердан бир неча чақирим нарида янги шаҳар шаклланган бўлса-да, Темурийлар даврида Термиз қалъаси ўзининг ҳарбий-стратегик ва савдо йўли сифатидаги аҳамиятини йўқотмаган эди. Шунинг учун ҳам бу ерда мустаҳкам мудофаа иншоотлари қурилган.

Амир Темур бобомиз ўз «тузуклар»ининг «Салтанатни тиклаш йўлидаги тўққизинчи кенгашим» бобида ёзишича, Жете қўшинини енгиб салтанатни қўлга киритиш учун лашкарини мустаҳкамлагач, Жайҳун дарёси бўйига келиб тушгани, Термиз кечуви яқинидаги уч томони сув билан ўралган ярим оролга жойлашгани, бу ерда ўн кунча туриб, сўнгра эса душманни сув бўйида бир ойча кутгани тўғрисида ёзади.

ЯНА АЛМАШЛАБ ЭКИШ ҲАҚИДА

Мутахассис муаммо кўтаради

ТУПРОҚ ҳосилдорлигини ошириш масаласи неча асрлардан бери мутахассислар эътиборини ўзига тортиб келмоқда. Илмий нуқтаи назардан бу муаммо турли усуллар билан ўрганиб кўрилди. Энг маъқули агрокимё тадқиқотлари усули ҳисобланади. Бунда азотнинг 15-барқарор изотопи қўлланилади. Ривожланган мамлакатларда сўнгги ўттиз йилда бундай тадқиқотлар жадал олиб борилди ва уларнинг натижалари яхши бўлди. Қуйидаги қонунийлик аниқланди. Маълум бўлишича, аммиак селитраси азоти тупроққа солинганидан кейин суғоргач, эриб, азотнинг табиий бирикмаларини парчалайди. Гумус таркибига кирувчи бу бирикмалар ўсимликлар томонидан осон ўзлаштирилади.

Тупроқда табиий ва сунъий азот бўлса, ўсимликлар биринчи навбатда табиий азотни ўзлаштиради. Агар вегетация даврида ўсимлик ўзлаштирадиган азотни юз фоиз деб ҳисобласак, унинг 75 фоизи азот гумуси ва фақат 25 фоизи минерал ўғитлар азоти улушига тўғри келади. Демак, минерал азот ўғитлари, аввало, тупроқнинг гумусини парчалайди ва минераллаштиради. Ҳар бир килограмм ўғит азоти 2 килограмм гумусни йўқотади. Агар республикамизда ҳар гектар экин майдонига ҳар йили ўртача 250 килограмм азот солиниши меъёр деб ҳисобланса, йилига шу майдондаги 500 килограмм гумус йўқотилади.

Шу маълумотлар бўйича сўнгги олтмиш йил давомида жадал кимёлаштириш амалда қўлланилганлиги учун Ўзбекистондаги ҳар гектар ерда гумус табиий заҳираларининг 30 фоизи йўқотилганлиги ҳисоблаб чиқилди. Умуман, табиат минг йиллар давомида яратган гумус заҳиралари ҳажми эса ҳар гектар ерга 50-60 тоннадан тўғри келади.

Гумус заҳираларининг камайиши оқибатида тупроқнинг барча хоссалари ёмонлашди. Тупроқда пестицидларнинг, оғир металларнинг кўпайиши натижасида ҳосилотларнинг асосий ёрдамчилари ҳисобланган ёмғир чувалчанглари, бошқа кўпгина энтомофаглар ва микроорганизмлар қирилиб кетди. Тупроқ экологияси бузилади. Шунинг учун ҳам сўнгги ўн-ўн беш йилда республика пахтачилигида тупроққа минерал ўғитлари солиш, суғориш ва энергия билан қуролланиш нормалари кўпайишига қарамасдан пахта ҳосилдорлиги ошмаяпти. Аксинча, бу унинг ҳосилдорлик камайишига, сифатнинг ёмонлашишига олиб келмоқда.

Бундай аҳволдан қутулиш йўли борми? Бизнингча, унинг энг асосийси ҳамма жойда алмашлаб экишни кенг жорий қилишдир. Бизнинг пахтачилик илмий-тадқиқот институтимизда 1926 йилдан бери дала шароитида тажрибалар ўтказиб келинмоқда. Тупроқ ҳосилдорлигини бир маромда сақлаб туриш учун ҳар йили бир гектар экин майдонга 30 тоннадан гўнг солиш лозим. Тегишли ҳисоб-китоблар билан республикадаги гўнг ресурсларини аниқладик. У ҳар гектар ерга нисбатан фақатгина уч тоннани ташкил этар экан. Шундай бўлгач, ҳақиқий алмашлаб экиш тупроқ ҳосилдорлигини оширишнинг энг маъқул ва арзон усули бўлиб қолади. Ҳозирча бошқа йўл йўқ.

Биз жаҳоннинг ривожланган мамлакатларида собиқ иттифоқдош республикаларда аграр фани ютуқларини танқидий таҳлил қилиш, шунингдек, ўз тадқиқотларимиз асосида пахтачиликда қуйидаги алмашлаб экишни тавсия этамиз. Шўрланган, кам ҳосилли ерларда ҳар бир алмашлаб экиш даври (ротацияси) олти йилни ташкил этиши лозим. Бундай ерларга биринчи ва иккинчи йилларда беда, учинчи йили пахта, тўртинчи йили ғалла, бешинчи йили пахта экилиши назарда тутилади. Бундай алмашлаб экишда пахтанинг солиштирма улуши 40 фоизни, беданики 40 фоизни, ғалланики эса 20 фоизни ташкил этади.

Шўрланмаган юксак сифатли (бонитетли) ўтлоқ тупроқларида унинг етти йил бўлиши яхши самара беради. Бундай тартибда биринчи икки йилда беда, учинчи-тўртинчи, бешинчи йилларда пахта, олтинчи йилда ғалла, еттинчи йилда яна пахта экилади. Бундай алмашлаб экишда пахтанинг солиштирма улуши 57,2 фоизни, беданики 28,5 фоизни, ғалланики 14,3 фоизни ташкил этади. Қолган тупроқларда эса олти йиллик алмашлаб экишни жорий қилиш тавсия этилади. Бу усулда биринчи-иккинчи йилларда беда, учинчи-тўртинчи, олтинчи йилларда пахта, бешинчи йилда эса ғалла экилади. Бундай алмашлаб экишда пахтанинг солиштирма улуши 50 фоиз, беданики 33,3 фоиз, ғалланики 16,7 фоиз бўлади. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатдики, бундай алмашлаб экишларнинг икки ротациясидан кейин тупроқ ҳосилдорлигининг йўқотган қисмини тиклашга эришиш мумкин, холос.

Шу ерда яна бир муҳим масала ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. У ҳам бўлса, юқоридаги алмашлаб экишларни ҳақиқатан ҳам тўла ўзлаштириш учун қанча вақт зарур бўлиши ҳақидадир. Бунинг учун махсус жадвал ишлаб чиқилди. Шунга мувофиқ тупроқ ҳосилдорлигини ошириш бўйича бундай алмашлаб экишни тўла ўзлаштириш учун ўн бир йил вақт керак бўлар экан. Бунда пахта, беда, ғаллани навбати билан экишни ҳар бир экин майдонида амалга оширишгина ижобий натижалар бериши мумкин.

Агар биз бундай алмашлаб экишни 1997 йилдан жорий қилсак, у фақат битта биринчи майдондан бошланади. Иккинчи, учинчи, тўртинчи, бешинчи, олтинчи майдонларда эса монокультура (бир хил экин экиш) давом этади. Ҳақиқий алмашлаб экиш олтинчи майдонда 1998 йилда бошланади. Ундан кейинги йилда бешинчи майдонда, 2000 йилда тўртинчи майдонда, 2001 йилда учинчи майдонда ва 2002 йилда иккинчи майдонда амалга оширилади.

Алмашлаб экишнинг биринчи даврасі майдонларга боғлиқ ҳолда 2002—2007 йилларда тугалланади. Демак, олти турли алмашлаб экишнинг битта ротациясини амалга ошириш учун 11 йил, иккита ротация учун эса 22 йил керак бўлади. Шунинг учун ҳам биз алмашлаб экишни ўзлаштиришнинг ягона, мумкин бўлган усули-уларни босқичма-босқич ҳар йили экин майдонларининг 10 фоизида жорий қилиш деб ҳисоблаймиз. Шундай қилинса, алмашлаб экишни экин майдонларида 100 фоиз жорий этиш учун яна ўн йил керак бўлади. Демак, алмашлаб экишни жорий қилиш ва ўзлаштиришга бугунги кундан бошлаб қатъий киришилса, 32 йилдан кейингина тупроқнинг йўқотилган ҳосилдорлиги тикланади. Агар биз уни кечиктирсак, яна 25-30 йилдан кейин умуман серҳосил заминимиздан бутунлай ажраб қолишимиз ҳеч гап эмас.

Яна бир мулоҳазани ўртага ташламоқчимиз. Ҳозирги вақтда мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Бозор муносабатлари шароитларида кичик, ўрта ва йирик бизнес унинг асосини ташкил этади. Республикамизнинг қишлоқ хўжалигида майда (фермер, деҳқон хўжаликлари, ижарачилар) ҳамда йирик (агрофирмалар) бизнеснинг самарадорлиги синовдан ўтмоқда. Биз пахтачиликни ўрта бизнес негизида кескин ривожлантиришни таъминлашга қаратилган таклифимизни баён этмоқчимиз. Чунки, фермер ва деҳқон хўжаликларининг майда экин майдонларида ҳақиқий пахта-беда-ғалла алмашлаб экишни жорий қилиш ва ўзлаштириш учун ҳеч қандай имконият бўлмайди. Шундай бўлгач, тупроқнинг йўқотган ҳосилдорлигини тиклаш уларнинг қўлидан келмайди.

Бизнингча, фермер ва деҳқон хўжаликлари гўшт, мева, узум, полиз экинлари, сабзавотлар ва бошқа шу каби озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш билан шуғулланишлари лозим. Шу мақсадда суғориладиган экин майдонларининг 20-30 фоиз атрофидагисини фермер ва деҳқон хўжаликларини ташкил этиш учун ажратиш зарур. Қолган 70-80 фоиз экин майдонларида эса бойлигимиз асоси пахтачиликни қаттиқ давлат назорати остида ривожлантириш керак. Пахта алмашлаб экишни муваффақиятли жорий этиш ва ўзлаштириш учун бундай заминдорнинг ер майдони минг гектардан кам бўлмаслиги лозим.

Алмашлаб экиш экологик деҳқончиликнинг асосий негизи ҳисобланса, унинг қўшимча элементлари ҳам бордир. Бу элементлар қатор агротехник тадбирлардан иборат. Жумладан, органик ўғитларнинг ҳаммаси беда экилаётган вақтда тупроққа солинади ва икки ярусли плуг билан 30 сантиметр чуқурликда ҳайдалади. Солинадиган минерал ўғитларнинг йиллик меъёри азот бўйича ҳар гектар ерга 100 килограмм, фосфор 50 килограмм, калий 100 килограммдан ошмаслиги керак. Қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандалари, бегона ўтлар билан курашнинг яхлит тизими қўлланилади. Унда кимёвий усуллар 15-20 фоиздан ошмаслиги, асосан биологик усуллар қўлланилиши лозим.

Алмашлаб экишни жорий қилиш бўйича катта ҳажмдаги ишларни республика миқёсида амалга ошириш кўп меҳнат ва маблағ талаб этади. Лекин бундан қочмаслик керак. Ҳозирча эса ҳар бир вилоятда биттадан хўжалик танлаб, унда алмашлаб экишнинг энг мухтасар дастурини амалга ошириш лозим.

Ривожланган мамлакатлар эришган ютуқлар билан ўз тадқиқотларимиз натижаларини солиштириб деҳқончиликнинг янги асослари, қишлоқ хўжалигининг экологик иқтисодий самарадорлигини аниқлаш бўйича ва бошқа усуллар ишлаб чиқилмоқда. Бундай экологик дастур республика қишлоқ хўжалик вазирлигида шакллантириляпти.

Қурбон РОЗИҚОВ, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди.

Таҳририятга мактуб

ЙЎҚЛАБ ТУРИШ ҲАМ САҲОВАТ

Биз «Чирчиқдишлар» корхонасининг собиқ ишчилари ҳисобланамиз. Унинг бағрида узоқ йиллар давомида ишладик. Лекин, умрни оқар дарёга бежиз қиёслашмаган экан. Табиат қонуни — биз ҳам кексайдик. Ҳамкасбларимиз катта иззат-икром билан нафақага кузатишди. Ҳозирги кунда кексалик гаштини суриб юрибмиз.

Бироқ, ҳамон ўзимизни қадрдон корхонамиз қўйнида, деб ҳисоблаймиз. Чунки, нафақага чиққан бўлсак ҳам жамоадан ажралганимиз йўқ. Яхши-ёмон кунларда доим биргамиз, керак бўлса, маслаҳатларимизни берамиз. Айниқса, байрамларда бизни йўқлаб туришади. Наврўз, Мустақиллик байрамлари, касб айёмларида ўтказилаётган тадбирларга, шодиёналарга таклиф қилиб, ҳурматимизни бажо келтиришади, доим тўрга ўтказиб қўйишади.

Жамоамиз унчалик катта эмас, бор-йўғи ўттиз киши ишлайди, улар яшчик идишлар ясашади. Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ҳам корхонада ишлаб чиқариш мароми айтарлик бузилмади. Тадбиркор ва ишбилармон корхона раҳбарлари иғлари ишлаб чиқариш бўйича бир-бирига боғлиқ бўлган корхоналар билан ҳамкорликни сусайтирмаганликлари шундай самара бермоқда.

Бир маромда ишлашдан мўмайгина даромад ва фойда олинмоқда. Шу туфайли ишчи-хизматчиларни ижтимоий муҳофаза қилишга ҳам анчагина маблағ ажратилипти. Шу ҳисобдан биз, пенсионерларга моддий ёрдам беришяпти. Шу йилнинг ўзида Наврўз, Рамазон ва Қурбон ҳайитларида, Ғалаба ва Мустақиллик кунларида ҳар биримизга беш юз сўмдан пул беришди, кийим-кечаклар совға қилишди. Кекса бўлганимиздан кейин саломатлигимиз ҳам яхши бўлмайди, тез-тез бетоб бўлиб турасан киши. Шундай вақтларда дори-дармон олиш учун ёки бошқа ёрдам сўраб мурожаат қилганимизда ҳеч қачон «йўқ» жавобини эшитмаганмиз.

Биз нафақадорлар ҳақида қилаётган ғамхўрликлари, эътиборлари ва ҳурматимизни ўрнига қўяётганликлари учун корхонанинг тадбиркор, ширинсухан раҳбари Ашурбой Тошматов ва жамоадан умрбод миннатдормиз. Шуни «Тошкент ҳақиқати» орқали изҳор қилишни лозим топдик.

«Чирчиқдишлар» заводининг собиқ ишчилари — нафақадорлар:
Арслон ИБРАГИМОВ,
Мастонгул САЛОҲИДДИНОВА,
Истакгул АБДУМЎМИНОВА,
Норбибигул ҒАНИЕВА,
Розия УСУБОЕВА,
Анатолий АНИСИМОВ.

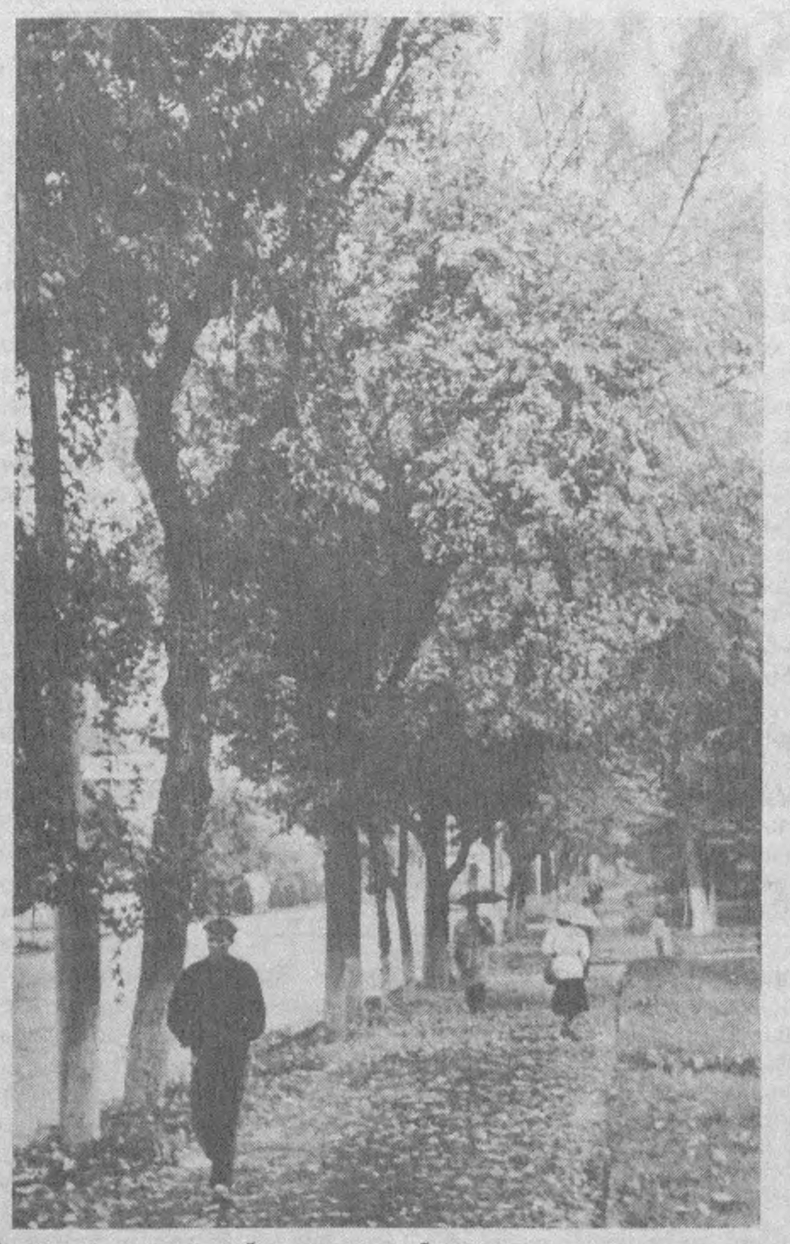

Дарахтлар шивирлаб сирлашган бу кез,
Эрка шаббодалар рақс тушган фасл,
Сарғиш рўмолини силкитмоқда куз,
Булутлар марварид сочар муттасил —
Бир сулув чиройин этади кўз-кўз.

Сандиққа сиғмаган бисотин ёзиб,
Ҳиёбон айланар саҳий ҳазонрез.
Сизга пешвоз чиқар тилаб илиқ сўз,
Хаёлот қамраган уйчан, суюк куз —
Олтин балдоқларин тақиб чиққан куз...

Даврон АҲМАД сурат-лавҳаси.

Тошкент — француз тадқиқотчиси объекти

14 октябрда Ўзбекистон Республикаси Халқаро маданий ва маърифий алоқалар миллий ассоциациясида Марказий Осиёни тадқиқ қилиш француз институти (МОТҚФИ) раҳнамолиги остида пойтахтимиз Тошкентнинг шаҳарсозлик тарихига оид кўргазманинг очилиш маросими бўлди.

Кўргазма муаллифи — француз ёш меъмор Реза Нураниян.

Очилиш маросимида Франциянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси жаноб Жан Клод Ришар, Ўзбекистон-Франция жамияти раиси А. Маматов, МОТҚФИ директори Пьер Шубен, Тошкентдаги дипломатия корпуси вакиллари ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Элчи ўз сўзида дўстлик алоқалари нафақат иқтисод ва сиёсат билан чегараланиб қолмай, балки маданий-маърифий соҳаларда ҳам кенгайиб бориши лозимлигини ва Реза Нуранияннинг бу соҳага ўзининг муносиб ҳиссасини қўшганини таъкидлаб ўтди.

Ёш олим юқорида номи зикр этилган институт ходими сифатида бир ярим йилдан буён Тошкент меъморчилиги тарихини уч давр мисолида ўрганиб келмоқда. Ушбу мавзу унинг докторлик диссертацияси объектидир. Тадқиқотчи, — нега айнан Тошкент шаҳрини танлагансиз? — деган саволга: «Мен Тошкентни яхши кўриб қолганман!» — деб жавоб берди.

«Жаҳон» ахборот агентлиги.

БЕШҚАЙРАҒОЧДА УЧРАШУВ

ПОЙТАХТДАГИ Бешқайрағоч маҳалла чойхонаси маҳалла фаоллари, шу мактаб ўқитувчилари ва бошқа узоқ-яқиндан келган меҳмонлар билан гавжум бўлди. Бу кунги тадбир таниқли санъаткор, хушовоз хонанда, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фахриддин Умаровнинг 70 йиллик юбилейи муносабати билан уюштирилган эди.

Кечани маҳалла қўмитасининг раиси Тўлқин Ҳайдаров очиб, хонанданинг 50-йилларда маҳалладаги 116-ўрта мактабда мусиқадан сабоқ берганлиги, иш фаолиятини шу маскандан бошлаганлигини таъкидлади.

Фахриддин Умаровнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти хусусида «Ўзбекнаво» бирлашмасининг бўлим мудири Аҳмаджон Раҳимов йиғилганларга сўзлаб берди. Таниқли шоир Жуманиёз Жабборов, хонанданинг яқин шогирдларидан Гуломжон Ёқубов, Ҳожиакбар Ҳамидов, Собиржон Расулов ва бошқа таниқли санъаткорлар устозларини самимий табрикладилар. У ижро этган қўшиқлар куйланди.

Учрашувда Фахриддин Умаров иштирок этиб, йиғилганлар билан дилдан суҳбат қурди, саволларга жавоблар қайтарди.

Раҳимжон ОРИПОВ.

Бу — қизиқ

ҚЎЛИНГНИ КЎРСАТ, КИМЛИГИНГНИ АЙТАМАН

Шундай доно нақл бор: «Дўстингни кўрсат, кимлигингни айтаман...» Уни сал ўзгартириб, «қўлингни кўрсат, кимлигингни айтаман», деймиз биз.

Агар қўл тананинг бошқа ҳамма аъзоларига мутаносиб бўлса, бу одам — босиқ, ўзгармас ва ишончли одам, деб ҳисобланади. Агар қўллар гавдага номутаносиб бўлса бу одам ўзини тута билмайдиган, руҳияти тез ўзгариб турадиган бўлади. Катта қўл — меҳнатсеварлик, юмшоқ табиатлилик, ройиш ва хайрихоҳлик белгисидир. Эркакларнинг катта, узун, озғин, сержаҳл қўли уларнинг ўткир зеҳни ва зийраклиги, фаросатлилиги белгиси бўлса, шундай қўлли аёллар эркакларга хос сифатлари билан ажралиб туради. Катта ва семиз қўл — юмшоқ кўнгиллилик, раҳм-шафқатлилик белгисидир. Суяклари нозик, ўрта катталикдаги қўл тафаккур ривожланганлигидан далолат беради. Қўлнинг кичиклиги иззат-нафсли, сержаҳл, кучли ҳиссиётли одамларга хосдир. Улар одатда гайратли ва адолатли бўладилар.

«ИЧМАНГ, ЭРКАКЛАР» МАҚОЛАСИНИ ЎҚИБ

МЕН «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг 7 сентябрь сонида эълон қилинган оққўрғонлик Анора Худойқуловнинг «Ичманг, эркаклар» мақоласини ўқиб, муаллифнинг фикрларига тўла қўшилдим.

Ўзбекистонимиз мустақил бўлиб эътиқодимиз, иймонимиз, урф-одатларимиз, тилимиз, динимиз қайта тикланаётганидан беҳад мамнун бўляпмиз. Соғлом авлод учун курашяпмиз.

Акс садо

Мен беш йил Қибрай туманида халқ судига маслаҳатчи бўлиб қатнашдим. Турли жиноятлар, оилавий можаролар, келишмовчиликлар, мана шу ичкилик туфайли содир этилганлигининг гувоҳи бўлдим. Ичкилик касофат эканлигини ҳамма билади, тушунади, бироқ, билиб туриб ичиши мени ғоятда ачинтиради. Ичкилик жиноятга етаклайди, жиҳ жиғарларни, дўстларни, бир-биридан жудо қилади, ногирон фарзандлар дунёга келишига сабабчи бўлади.

Мен муаллифнинг «қани энди ўзбеклар ичмас экан, ичкиликни ичиш қаттиқ гуноҳ саналаркан» дейдиган кунлар келишига ишонаман. Илоҳо ўша кунлар тезроқ келсин.

Хушвақт ОМОНОВ.
Янги Тошкент консерва ҳиссадорлик жамияти ишчиси.

ИЛМ АҲЛИНИНГ ҲАМДАМИ

ТАРИХ саҳифаларига таяниб дадил айта оламизки, кейинги 1000-1200 йил мобайнида яшаб ижод қилган фан ва маданият даҳоларининг аксарияти шатранж-шохмот ўйинининг нафислиги ва мураккаблигини, маданий тарбиявий аҳамиятини, ҳаттоки, ижтимоий томонларини ҳам кўкка-кўк таъкидлаганлар.

Шатранжнинг пайдо бўлиш тарихини ўрганишда дастак бўла оладиган ягона маълумотни забардаст олим Абу Райҳон Беруний ҳазинасидан топамиз. Биз, бу маълумотлар унинг бирон бир бошқа асарида мукаммалроқ таснифланган бўлса, ажаб эмас, деган фикрда эдик. Дарҳақиқат, республикамизда нашр этилган журналларни кўздан кечирайтиб, ногоҳ қизиқиб бир маълумотга дуч келдик. «Аланга» журналининг 1928 йил 3-4 қўшма сонидаги «Шарқда шахмат» деган мақолада ўрта аср шатранж рисолаларининг мукаммали ҳисобланган Абулфатҳ асарининг 160 варақдан иборат қўлёзмада Абу Райҳон Беруний ҳам шохмот ҳақида китоб ёзганлиги қайд қилинади. Абулфатҳ Берунийнинг деярли замондоши, Ғазна шаҳрига кўп борган олим экани назарда тутилса, унинг маълумотларига шак келтириб бўлмайди. Аббосийлар хонадонининг тарихини ёзган, араб шеъриятига бағишлаб кўпгина асарлар битган, асли туркман қабилаларидан бўлган Ибн Яхё ас-Сулий ўз даврининг тенги йўқ шохмотчиси ҳам эди. Унинг шатранж назариясига бағишланган иккита китоби катта шуҳрат топган. Абу Абдулло Рудакий, Абдулқосим Фирдавсий ва бошқалар минг йил бурунроқ ўз асарлари орқали шохмотга ажиб ҳайкаллар бунёд этганлар. Мана ўша замонларда битилган шеърдан парча:

Дилларни ранжитма сен майна қилиб,
Биз севган шатранжни ўйинчоқ билиб.
Шундадир илму-фан, санъат мужассам.
Дўст бўлсанг, йироқдир сендан қайғу-ғам.
Ундан малҳам топар ишқ хароҳати.
Ташлар кимнинг бўлса ёмон одати.
Жангчига жанговардан беради сабоқ,
Шатранждир содиқ дўст, қадрдон ўртоқ.
У чиндан бебаҳо, баландdir нархи,

Шохмотчи севишган ва ўйнашган

У ақл пешвочи, ақлнинг чархи.

Афсуски, Фаробий дурдоналаридан дурустроқ хабардор бўлмаганимиз сабабли, унинг шохмотга оид маълумотларини учратмадик. Санъат турлари, чунончи, мусиқадан юксак билимдон бўлган бу алломанинг шохмотдан ҳам сўз очган бўлиши муқаррар. Зеро, шатранж санъат сифатида қадрланган, Ўрта Осиё ва яқин Шарқда юксакликка кўтарилган давр эди. Буюк олим ва шоирлар Низомий, Саъдий, Умар Ҳайём, Жомий, Навоий, Бобур, Бедил ва бошқалар шохмотдан фалсафий хулосалар чиқаришда фойдаланганлар.

Ҳозирги пайтда Менделеев номи химия фанини эндигина ўрганиб бошлаган мактаб ўқувчисига ҳам яхши таниш. У химиявий элементлар даврий системасини яратган. Жуда катта истеъдод ва кенг қамровли қизиқишлар соҳиби бўлган Менделеев кўпгина алломаларга ўхшаб ўз характерига мутлақо қарама-қарши сифатларни мужассамлаштирган эди. Ўта хайпараст ва изчил тадқиқотчи, ишда сариштали бу турмушда паришонхотир, илмий мунозаралардан кейин эса, кўпинча кескин ва одамлар билан муносабатда жуда оддий, илиқ муомалали, тутган мавқеидан ўзини юқори тутмасди. Машҳур олим ва илмий адабиётни, санъатни чуқур, нозик тушунардир, илиқ, китоб ўқишни жон-дилидан севадиган олим эди у.

Ана шу қарама-қаршиликлар маълум даражада Дмитрий Иванович Менделеев алоқадор бўлган соҳаларда ҳам мавжуд эди. У бутун умри мобайнида шохмотга ўзгача ишқибоз бўлиб қолди. Раҳбининг шохмот мантиқининг қатъий қонунларига мувофиқ енгиш унга катта хузур-ҳаловат бағишларди. Шохмотга бундай муносабат Менделеевни бу соҳадаги ўйинга ахли донишларнинг ҳалол кураши сифатида қарашга мажбур этди.

Дмитрий Иванович атоқли олим сифатида ном чиқарганидан кейин ҳам шохмотни фаол дам олиш воситаси, диққат-эътибор ва ақлий кучларни илмий муаммоларни ҳал этишдан бошқа нарсаларга чалғитиш усули деб билди. «Менинг учун фан худди шохмот ўйнашдек гап, — деган эди у.— Шу хил машғулот билан вақт ўтказишни яхши кўраман».

Мавзунинг жуда қисқа баёнини якунлар эканмиз, республикамизнинг атоқли олимлари-академиклар Я. Ғуломов, Ё. Тўрақулов, Х. Қобилов, Ш. Шоабдураҳмонов, профессор О. Шарофиддинов ва бошқаларнинг ҳам шохмот ишқибозлари, ёшларни тарбиялашда шохмат мақбул воситалар сирасига киришини таъкидлашганини ҳам мамнуният билан эслатмоқчимиз.

Мамажон МУҲИДДИНОВ,
шохмот устаси, Ўзбекистоннинг бир неча бор чемпиони.

СУВ СЎРАГАН ОТА ВА ...

БИР ВАҚТЛАР бир маҳаллада бой-бадавлат одам яшар эди. Бу одамнинг иккита ўғли бўлиб, улар анча тантиқ ўсаётган эдилар. Бир куни қўшниларидан бири бўлмиш оппоқ соқолли, хуш аҳлоқли кекса бир одам болаларнинг отасига деди:

— Қўшни, шу ўғилларингизга бироз аҳлоқ ва дин дарсини бердирсангиз. Бундай тарбия олган болалар келгусида гўзал аҳлоқли бўладилар. Мен кексайиб қолган, аччиқ-чучукни тотиган, тажрибали одамман. Сиз эса ҳали ёшсиз, тажрибангиз ҳар ҳолда оз. Болаларингизга яхши бир устоз топинг, уларга аҳлоқ, одоб, тарбия, дин, фазилат дарсини берсин. Шундай қилсангиз: албатта, роҳат кўрасиз ва менга раҳматлар айтиб, эслаб юрасиз.

Бадавлат ота қариянинг астойдил куюниб қилган маслаҳатини тўғри тушунмади ва аксинча, ранжиди:

— Ҳаётда кўп нарсани пулу-давлат ҳал қилади, отахон! Мен фарзандларим учун кўп давлат тўпладим. Бул мерос болаларимга умрларининг охирига қадар бемалол етади. Сиз асло безовта бўлманг, уларнинг дин дарсларига, аҳлоқ дарсларига эҳтиёжлари йўқ!

... Орадан ўн-ўн беш йилча вақт ўтди. Ота бир куни ўғиллари билан дастурхон атрофида ўтирганида, нимагадир ўзини чанқангандай, лоҳас бўлгандай сезди ва кичик ўғлига қараб:

— Болам, менга озгина сув бергин, — деди.
— Ота! Сув олдингизда турибди-ку, ана паќир, ана чумич...

Шунда укасининг отага қилган бу муомаласини тўнғич ўғли қўпол деб ўйлади шекилли, деди:

— Отажон, сен бу ўғлингнинг феъли, аҳлоқи қандайлигини яхши биласан-ку. Унга айтиб ўтирмай, ўзинг тургин-да, ёнингдаги челакдан сув олиб ичқол, кейин менга ҳам бир чўмича сув бер...

Бир умр эркалатиб ўстирган фарзандларининг бундай муомаласидан қаттиқ ранжиган ота ноғоҳ ғафлат уйқусидан уйғонгандай бўлди ва бир вақтлар кекса қўшниси айтган доно сўзларни эслади. Унинг маслаҳатига амал қилмаганига афсус қилди, лекин, энди вақт ўтган эди...

ҲИКМАТЛАР ХАЗИНАСИДАН

ТУШДА КЎРИЛГАН КЎШК

МУҲАРРАМ ойининг ўнинчи куни — ашура куни фақир бир одам анчадан бери мусулмон деб ҳурмат қилиб юрган бир бадавлат одамга илтимос билан келди.

— Муҳтарам афандим, — деди у, — маълумингизким, бугун ашура куни. Уйда бола-чақа учун ашура оши пиширмоқчи эдим, фақирлик қилиб қолдим. Аллоҳ ризоси учун озгина ёрдам беринг.

— Майли, фақат ҳозир ишим бор. Пешин намозини ҳали ўқимадим. Намоздан кейин кел, — деди бадавлат мусулмон.

Фақир одам пешин намозидан кейин яна келди.
— Ҳозир ишим бор. Асрдан кейин кел, — деди бой.
Фақир одам асрдан кейин ҳам келди. Бу сафар бой:
— Э-э, ҳеч тушунмайдиган бефаҳм экансан-ку, — деб фақирни дарвоза олдидан ҳайдаб юборди.

Фақир бошини эгиб, ортига қайтаётган эди, бойнинг ғайримусулмон бир қўшниси уни чақирди ва:
— Кун бўйи бой эшигига қатнаётганингга кўзим тушувди. Нима, ундан бирор нарса сўровмидинг? Нега бунчалик хафа қайтаяпсан? — деб сўради.
— Бугун биз мусулмонларнинг ашура кунимиз. Ашура учун озгина ёрдам сўраган эдим. Овора қилиб, усталик билан ҳайдади, — деди ғариб. — Энди болаларимга нима деймаn...
— Ашура оши пиширишing учун сенга қанча пул керак бўлади? — сўради яна ғайримусулмон.
— Озгина бўлса етарди.

Ғайримуслим, фақир мусулмонга сўраганини берди, кўнглини олди. Фақир одам дуолар қилиб, «Аллоҳ сенга хидоят берсин!» деб севинганича уйига раво-а бўлди. Уйига бориб, бола-чақасига ашура қилиб едирди ва дастурхон устида ҳам олижаноб ғайримусулмонни қайта-қайта дуолар қилди.

Ўша кечаси ҳасис мусулмон тушида ажойиб кўшк кўрди ва ҳайрат билан «Бу кўшк кимники?» деб сўради. Шунда: «Бу кўшк сеники эди. Фақат бу гўзал кўшкни бойлаб бериб қўйдинг» деган жавоб олди. Сўради: «Қандай қилиб?» Жавоб бўлди: «Кеча сенинг хузурингга келган ғарибнинг кўнглини олиб, унга бир ашуралик садақа берганингда, бу кўшк сеники бўларди. Бу кўшк уч фақирнинг кўнглини олганга берилди. Бунга ғайримуслим қўшнинг эришди!»

Ҳасис мусулмон шу кеча ўзига тонг оттириб, саҳарда дўконига борди. Қўшнисининг келишини пойлади. Қўшни келгач, деди: «Фақир одамга қанча садақа бердинг?» Ғайримуслим сўради: «Нега сўраяпсан?» «Икки марта кўп пул бераман сенга» деди ҳасис мусулмон. Шунда ғайримуслим: «Сен кўрган тушни мен ҳам кўрдим. Кўшни, мен ҳам мусулмон бўлдим» деб жавоб берди.

Ҳасис бой «оҳ-воҳ» чекди, афсус қилди, лекин, вақт ўтган эди...

БИТТА ТЎП ЕТАРМИКАН?

Кубок ўйинлари

ЎТГАН дам олиш куни Ўзбекистон Кубоги ярим финал учрашувлари бўлиб ўтди. Тошкентда МҲСК — «Пахтакор», «Дўстлик» ўйингоҳида эса вилоятимиз футболчилари билан Фарғонанинг «Нефтчи» жамоалари учрашишди.

«Дўстлик» ва «Нефтчи»нинг мамлакат биринчилигидаги ўзаро баҳси ниҳоятда шиддатли ўтган ва 2:2 ҳисобида дуранг бўлиб тугаган эди. Биринчиликнинг сўнгги турларини муваффақиятли ўтказаётган ва кубок баҳсида «Навбаҳор»дек кучли жамоани енгиб, ярим финалга йўлланма олган «Дўстлик»нинг бу галги ўйиндан муҳлислар мамнун бўлишди. Биринчи бўлимда кетма-кет яратилган имкониятларнинг бирини жамоанинг моҳир тўпурари Жаъфар Ирисметов ниҳоясига етказди. Шундан сўнг, иккинчи бўлимда ҳам мезбонлар ва меҳмонлар хавфли вазият яратдилар, лекин уулардан фойдалана олишмади. Кескин кураш остида ўтган ўйинда «Дўстлик» 1:0 ҳисобида ғалабага эришди. Лекин финалга чиқиш учун бу тўп кифоя қилармикан? Бу саволга 2 ноябрь куни Фарғонада бўладиган учрашувдан сўнг жавоб топилади.

МҲСК—«Пахтакор» учрашуви ниҳоятда шиддатли бўлди. Зеро, Кубок ўйинлари ҳамиша ҳужумкор тусда ўтади. 9-дақиқада армиячи Ш. Раҳмонқулов ҳисобни очган бўлса, 34-дақиқада Р. Бозоров вазиятни тенглаштирди. Сўнг 77-дақиқада пахтакорчилар (Д. Назаров) олдинга ўтиб олишди. Ўйин тугашига тўрт дақиқа қолганда Р. Дўрмонов ҳисобни тенглаштирди. Учрашув 2:2 ҳисобида тугади.

Финалчилар 2 ноябрь куни аниқланса, биллур собрин кимга тегиши 10 ноябрда бўладиган якунловчи учрашувда маълум бўлади.

ТАШКИЛОТ
ЗИЛ, ГАЗ-53, ГАЗ-24, МАЗ, КамАЗ
автомобилларининг поршенлар гуруҳлари, тирсакли ўқлари, поршен халқалари ва бошқа эҳтиёт қисмлари, шунингдек Д-240нинг поршен халқаларини
СОТАДИ.

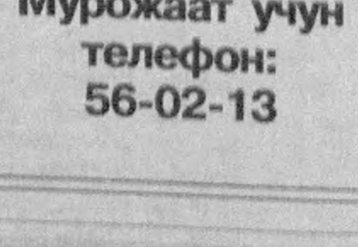

Мурожаат учун телефон: 56-02-13

02 хабар беради

КИР ЮВМОҚЧИ БЎЛГАН ЎҒРИЛАР

Янгийўл туманидаги Садовая кўчасида яшовчи В. Ким уйига келиб, не кўзи билан кўрсинки, «Пальва» магнитофони билан «Киргизия» кир ювиш машинаси «осмонга учиб кетган эрга кирибдими», йўқ бўлиб қолибди. У дарҳол милицияга мурожаат этиб, ёрдам беришларини сўради. Ички ишлар ходимлари тезлик билан ишга киришдилар. Ана шундан кейингина калавачинг учи топилди. Ўғрилар кўлга тушди. Ҳозир қилмишига яраша жазосини кутиб ўтирган ийғитлардан иккиси ниёзбошлик С. Эркаев ва М. Норматов экан.

ЭҲ, МЕҲМОН...

Янгийўл шаҳридаги Наврўз даҳасида яшовчи нафақадор и ички ишлар бўлимига келиб, ҳонадонидаги кимлигидир, уйини дардини дастурхон олиб киргина пулини тортиб олиб кетган арзавонларни ушлаб келдилар. Дарвоҳе, узоқ Усть-Каменогорск шаҳридан қариндошнинг келган А. Павлик ҳам қариянинг кўрпа-тўшагидан, ҳамда куёви ички ишлар бўлимида «меҳмон» бўлиб ўтирибди. «Бу қанақаси-деди у,-йўқ айтиб турибди, девдай икки барзанги келиб «Қани бор-будингни чиқар», деб зўравонлик қилса-я!»

Милиция ходимлари қидирувни бошлаб, нафақадорнинг жездан ясалган зирак ва 5 минг сўм...

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
Республика Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази ходими, милиция катта лейтенанти.

ЖАҲОН ФЕДЕРАЦИЯСИ АЪЗОСИ БЎЛИШДИ

ЎЗБЕКИСТОН спортчилари яна бир йирик мусобақа — жаҳон велопойгасида илк бор қатнашишди. 9—13 октябрь кунлари Швейцариянинг Лугано шаҳрида велошоссе бўйича жаҳон пойгасида юзидан зиёд мамлакат вакиллари қатнашдилар. Ватанимиз спорт шарафини тўрт пойгачи тошкентлик Андрей Тўйчиев, Сергей Крушевский, наманганлик Ренат Усмонов ва Тошкент вилояти вакили Фотима Галиулиналар ҳимоя қилдилар.

— Энди Ўзбекистон велоспорт федерацияси жаҳон федерациясининг тўлақонли аъзоси қаторига қўшилиб, Ватанимиз, байроғи ҳилпираб бошлади, — дейди республика велоспорт федерацияси раиси Қаҳрамон Назаров, — гарчанд совриндорлар қаторига кира олмаган бўлсак-да, спортчиларимиз эришган натижалари қониқарли бўлди. Энг муҳими жаҳоннинг кучли пойгачилари сафида вакилларимиз муносиб ўрин эгаллашди ва бундай учрашувлар уларга катта тажриба тўпладилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48
Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0566. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Адади 8647 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 20.00. 1 2 3 4 5 6